Opłatę pocztową uiszczono ryczałtem.

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO LWOWSKIEGO

ROK XL. **Lwów, dnia 25 lutego 1936 r.** **NUMER 2**

TREŚĆ:

1.

Muzeum Józefa Piłsudskiego w Belwederze.

Ustawa z dnia 4 stycznia 1936 r. Dz. U. R. P. Nr. 4, poz. 27.

Art. 1. Belweder — siedzibę, miejsce pracy i zgonu Józefa Piłsudskiego, uznaje się za Przybytek Narodowy.

Art. 2. Tworzy się „Muzeum Józefa Piłsudskiego w Belwederze“, którego zadaniem jest gromadzenie i przechowywanie pamiątek, związanych z Osobą Józefa Piłsudskiego.

Art. 3. Pałac Belwederski w Warszawie wraz z otaczającym go dziedzińcem i parkiem oddaje się w zarząd i wieczyste użytkowanie „Muzeum Józefa Piłsudskiego w Belwederze“ z obowiązkiem pieczy nad nim i przechowania go dla potomności w stanie nienaruszonym.

Art. 4. (1) Opiekę i nadzór nad „Muzeum Józefa Piłsudskiego w Belwederze“ sprawuje Minister Spraw Wojskowych; organem doradczym jego w tym zakresie będzie Rada Muzeum.

(2) Bezpośredni zarząd i kierownictwo Muzeum sprawuje Dyrektor, powołany przez Ministra Spraw Wojskowych w porozumieniu z Radą Muzeum.

Art. 5. Organizację Muzeum i jego Rady określa statut, wydany przez Ministra Spraw Wojskowych.

Art. 6. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Spraw Wojskowych.

Art. 7. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: (—) *I. Mościcki.*

Prezes Rady Ministrów: (—) *Marjan Zyndram-Kościałkowski.*

Minister Spraw Wojskowych: (—) *Kasprzycki.*

2.

Specjalny podatek od wynagrodzeń wypłacanych z funduszów publicznych — wyjaśnienia.

Okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 11 stycznia 1936 r. L. D. V. 43296/1/35.

W związku z dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1935 r. o specjalnym podatku od wynagrodzeń wypłacanych z funduszów publicznych (Dz. U. R. P. Nr. 82, poz. 503) Ministerstwo Skarbu wyjaśnia, co następuje:

do art. 2 ustęp (1).

1) Przez wyrażenie „wypłacane przez“ rozumieć należy sam fakt wypłacania wynagrodzeń przez podmioty prawne, wymienione w ustępie (1) art. 2, bez względu na to, czy wynagrodzenia te płyną z funduszów tych podmiotów, czy też z funduszów podmiotów wymienionych w ust. (1) art. 2.

P r z y k ł a d: Urzędnik Ministerstwa pełni w jakiemś przedsiębiorstwie prywatnem funkcje kontrolne lub wchodzi w skład rady nadzorczej i z tego tytułu przedsiębiorstwo to wypłaca mu pewne wynagrodzenie. Wynagrodzenia tego jednak przedsiębiorstwo nie wypłaca mu bezpośrednio, lecz przekazuje Ministerstwu, które dopiero wypłaca je temu urzędnikowi. Otóż w tym wypadku, ponieważ wynagrodzenie to wypłaca władza wymieniona w art. 2 ust. 1, przeto podlega ono również specjalnemu podatkowi.

2) Przez wyrażenie „państwowe...... przedsiębiorstwa“ użyte w punkcie 2, ust. (1), art. 2, rozumieć należy tak przedsiębiorstwa, będące odrębnemi osobami prawnemi, jakoteż nieposiadające odrębnej osobowości. Nie są przedsiębiorstwami państwowemi przedsiębiorstwa spółek, w których Skarb Państwa jest udziałowcem (np. właścicielem akcyj, choćby nawet wszystkich).

do art. 2 ustęp (2).

3) Przepis ten zawiera ustawową interpretację pojęcia „wynagrodzenia“, podlegającego w myśl dekretu opodatkowaniu. Zgodnie z tym przepisem podlegają opodatkowaniu wszelkie wynagrodzenia, jakie płatnik uzyskuje z tytułów w tym przepisie wymienionych, bez względu na to, jakiego rodzaju są te wynagrodzenia, lub jak się one nazywają. W szczególności należą tu: diety poselskie i senatorskie, uposażenia zasadnicze, wynagrodzenia za pracę, emerytury, renty, zaopatrzenia, pensje, odprawy, wszelkiego rodzaju dodatki, stanowiące uzupełnienie upo-

sażenia zasadniczego lub podstawowego, jak dodatki lokalne, funkcyjne, reprezentacyjne, służbowe, dodatki dla drużyn konduktorskich i parowozowych za czas służby przy pociągach lub na parowozie, zarówno na kolejach normalno — jak i wąskotorowych, dodatki dla szoferów i konduktorów samochodów przedsiębiorstwa „P. K. P.", dodatki dla dyspozytorów parowozowni, dodatki za pracę w pocztach ruchomych, za konwój pocztowy kolejami, za konwój poczty na drogach bitych, dodatki za służbę nocną, dodatki sezonowe, dodatki za wydajność pracy, ryczałty obchodowe dla funkcjonarjuszów przydzielonych do nadzoru dróg wodnych, ryczałty objazdowe dla nadzorców dróg i mostów, ryczałty nawigacyjne dla fukcjonarjuszów niższych zatrudnionych na objektach pływających, zasiłki wyrównawcze, wynagrodzenia za spełnianie czynności dodatkowych, nagrody pieniężne (remuneracje), zapomogi, premje, odszkodowania za niewykorzystany urlop wypoczynkowy — i t. p.

Natomiast wolne są od podatku te wynagrodzenia, które przyznane są wyłącznie na pokrycie kosztów, związanych z wykonywaniem obowiązków służbowych. Do tych wynagrodzeń należą w szczególności:

a) należności z tytułu pełnienia czynności służbowych poza zwykłem miejscem służbowem oraz w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe, jak diety, zwrot kosztów przejazdu, zwrot kosztów przewozu urządzenia domowego, ryczałty za pełnienie służby poza miejscem stałego zamieszkania, ryczałty na wyjazdy, wynagrodzenia za używanie własnego samochodu lub motocykla w podróżach służbowych i t. p.;

b) wypłacane żołnierzom dodatki: ćwiczebne, podczas zaokrętowania, asystencyjne i patrolowe;

c) ryczałty na przybory kancelaryjne, opał, światło, lokal, na posłańców, woźnych, na konserwację służbowych środków lokomocji oraz wzamian służbowych środków lokomocji i t. p.

4) Wolne są również od specjalnego podatku wynagrodzenia, wypłacane tytułem zwrotu kosztów pogrzebu (pośmiertne) oraz odprawy pośmiertne, wypłacane członkom rodziny zmarłego w związku z jego śmiercią.

5) Nie podlegają specjalnemu podatkowi wynagrodzenia, wypłacane za wynik pracy (umowa o dzieło) np. wynagrodzenia wypłacane nauczycielowi za ocenę książki szkolnej, w wojsku t. zw. zasiłki wynalazcze i t. p. oraz wynagrodzenia za wykrycie wszelkiego rodzaju przestępstw skarbowych (w dziedzinie podatków, monopoli i ceł). Wynagrodzenia te bowiem nie są wypłacane z tytułu stosunku służbowego o ile chodzi np. o podatek dochodowy podlegają opodatkowaniu nie według działu II a według działu I ustawy.

do art. 2 ustęp (3).

6) Przepisy tego ustępu stosują się również do sób, pełniących służbę na obszarze W. M. Gdańska.

7) Osoby pełniące służbę zagranicą i w W. M. Gdańsku i opłacające podatek dochodowy od uposażeń na rzecz państwa, na obszarze którego pełnią służbę, lub na rzecz W. M. Gdańska, wolne są od specjalnego podatku.

do art. 3 pkt. 1).

8) Podane w tym punkcie minima 100 lub 110 złotych wolne są od podatku nietylko w tych wypadkach, gdy łączna suma wszystkich wynagrodzeń płatnika, jakie on wogóle pobiera, nie przekracza 100 lub 110 złotych, lecz także wówczas, gdy płatnik pobiera wynagrodzenia od kilku władz, instytucyj i t. p., wypłacających mu odrębnie te wynagrodzenia i gdy wynagrodzenie wypłacone w ciągu miesiąca przez poszczególną władzę, instytucję i t. p. nie przekracza złotych 100 lub 110.

P r z y k ł a d: Płatnik pobiera wynagrodzenie w trzech instytucjach po złotych 80 każde i każda z tych instytucyj wypłaca mu wynagrodzenie odrębnie. Płatnik nie podlega specjalnemu podatkowi od żadnego z tych wynagrodzeń. Jeżeli jednak jedna z tych instytucyj zamiast wypłacać płatnikowi wynagrodzenie odrębnie przekazuje je drugiej i ta druga instytucja wypłaca płatnikowi dwa wynagrodzenia w łącznej sumie 160 złotych, wówczas suma 160 złotych podlega podatkowi, a ze zwolnienia korzysta jedynie wynagrodzenie trzecie w sumie 80 zł, wypłacone odrębnie przez instytucję trzecią.

do art. 4.

9) Za „poszczególną władzę, urząd, przedsiębiorstwo, zakład, instytucję“ uważać należy każdy poszczególny organ uprawniony w myśl obowiązujących przepisów do asygnowania wynagrodzenia, choćby nawet asygnowało płatnikowi wynagrodzenie kilka różnych organów w ramach jednego resortu, a w wojsku każdą jednostkę administracyjną lub jednostkę gospodarczo samodzielną. Jeżeli więc urzędnik otrzymuje np. jedno wynagrodzenie, asygnowane mu bezpośrednio przez Ministerstwo, a drugie bezpośrednio przez podległą władzę II instancji, to w tym wypadku Ministerstwo i władza II instancji są odrębnemi organami asygnującemi i każdy z nich potrąca specjalny podatek według skali, przypadającej dla wypłaconego przez siebie wynagrodzenia. Przewidziana zatem w art. 4 kumulacja wynagrodzeń przez użycie zwrotu: „za podstawę ustalenia stopy procentowej i obliczenia specjalnego podatku przyjmuje się łączną sumę wszelkich wynagrodzeń....“ zachodzi tylko wówczas, gdy kilka wynagrodzeń wypłaca płatnikowi jeden i ten sam organ asygnujący. Stosuje się to nietylko do wypadków, kiedy je-

den organ asygnujący wypłaca podatnikowi kilka wynagrodzeń z mocy obowiązujących przepisów, ale także wówczas, kiedy dzieje się to via facti, a więc kiedy różne władze, urzędy i t. p. przekazują wynagrodzenie jednemu organowi asygnującemu, a ten wypłaca je następnie płatnikowi.

10) Stopę procentową ustala się i podatek oblicza się od wynagrodzenia brutto. O ile chodzi zatem np. o pracowników kontraktowych, podstawę obliczenia stanowi suma wynagrodzenia bez potrąceń z tytułu podatku dochodowego, składek ubezpieczeniowych, opłat na Fundusz Pracy i t. p.

11) W przeciwieństwie do podatku dochodowego, specjalny podatek pobiera się nie od sumy wynagrodzenia w stosunku rocznym, lecz od łącznej sumy tych wszystkich wynagrodzeń, które płatnik od poszczególnej władzy i t. d. faktycznie otrzymał w ciągu miesiąca.

O ile jednak chodzi o:

a) odprawy, wypłacane jednorazowo za trzy miesiące lub za dłuższy okres czasu z powodu bezzwłocznego rozwiązania stosunku służbowego z płatnikiem;

b) stałe miesięczne wyngrodzenia, które nie zostały wypłacone w terminie i wypłacane są za czas ubiegły jednorazowo lub w kilku ratach;

c) wynagrodzenia z tytułu zaległych emerytur, rent i t. p. wypłacane jednorazowo, np. na skutek wygrania skargi o emeryturę w Najwyższym Trybunale Administracyjnym — Ministerstwo Skarbu na zasadzie art. 130 ordynacji podatkowej zarządza, co następuje:

We wszystkich wymienionych wyżej pod a) — c) wypadkach specjalny podatek należy obliczać i potrącać według stopy procentowej, przypadającej od wchodzących tu w rachubę wynagrodzeń osobno za każdy miesiąc.

Naprzykład: Pewien urząd wypowiada w końcu stycznia b. r. pracownikowi pracę, zwalnia go z dniem 31 stycznia i wypłaca mu trzymiesięczną odprawę za luty, marzec i kwiecień 1936 r. Pracownik ten pobierał miesięcznie wynagrodzenie w kwocie 300 zł, otrzymał więc w styczniu wynagrodzenie normalne za styczeń w kwocie 300 zł i w dniu 31 stycznia 900 zł tytułem odprawy, razem 1.200 złotych. Stosownie do wyjaśnień wyżej zawartych pracownikowi temu należy obliczyć i potrącić podatek od sumy 1.200 zł, lecz według stopy procentowej, przypadającej od wynagrodzenia 300 zł miesięcznie.

Przykład drugi: Urzędnik skarży do Najwyższego Trybunału Administracyjnego decyzję władzy, odmawiającą mu prawa do emerytury. Skargę wygrywa i w styczniu 1936 r. otrzymuje zaległą eme-

ryturę jednorazowo za trzy lata wstecz w wysokości 125 zł za każdy miesiąc. Urzędnikowi temu należy podatek obliczyć i potrącić od ogólnej wypłaconej mu sumy, lecz według stopy procentowej, przypadającej od sumy 125 zł.

Gdyby jednak w wypadkach, o których mowa pod b) i c), wypłacane za czas ubiegły wynagrodzenie za każdy poszczególny miesiąc nie przekraczało minimum wolnego od podatku (100 lub 110 złotych), łącznie zaś suma wypłacanego wynagrodzenia za czas ubiegły przekraczała to minimum, wówczas należy stosować zasady następujące:

A) Jeżeli płatnikowi w ubiegłych miesiącach wogóle nic nie płacono i jeżeli zarazem wynagrodzenia jego za każdy miesiąc nie przekraczało minimum wolnego od podatku (100 lub 110 złotych), wówczas od ogólnej sumy wypłaconego mu za czas ubiegły wynagrodzenia należy podatek obliczyć i potrącić według stopy procentowej przewidzianej dla pierwszego stopnia wynagrodzenia.

N a p r z y k ł a d: Płatnikowi wypłacane jest jednorazowo wynagrodzenie za dwa lata wstecz, które miesięcznie wynosi 90 złotych. Ogólna suma wynagrodzenia (90×24) wynosi 2.160 zł. Od tej sumy należy pobrać podatek według stopy 7% lub 5.5%, w zależności od tego, czy wypłacane wynagrodzenie podlega potrąceniu z tytułu opłat emerytalnych lub składek ubezpieczeniowych, czy też nie.

B) Jeżeli płatnikowi, pobierającemu wynagrodzenie w pewnej określonej wysokości, w ubiegłych miesiącach wypłacono tylko część tego wynagrodzenia, a następnie w pewnym miesiącu, oprócz wynagrodzenia bieżącego, wypłaca mu się wyrówanie za miesiące ubiegłe, całkowicie lub częściowo, wówczas od kwoty wypłacanego wyrównania specjalny podatek należy obliczyć i potrącić według stopy procentowej, przypadającej od pełnej sumy wynagrodzenia za każdy ubiegły miesiąc, wyrównywując równocześnie kwoty za mało ewent. potrąconego podatku w miesiącach ubiegłych.

P r z y k ł a d: Płatnik ma umówione wynagrodzenie w sumie 250 złotych miesięcznie. W miesiącach od lipca 1935 do marca 1936 r. nie wypłacono mu pełnej sumy 250 złotych, lecz wypłacano: w lipcu 1935 r. — 120 złotych, w sierpniu — 180 złotych, we wrześniu — 150 zł, w październiku, listopadzie i grudniu 1935 r. po 160 zł, w styczniu i lutym 1936 r. po 130 złotych i w marcu 1936 r. — 200 złotych. W ten sposób płatnikowi zamiast 2.250 zł (9 miesięcy po 250 zł) wypłacono tylko 1.390 zł. W kwietniu 1936 r. wypłaca się płatnikowi jednorazowo wyrównanie w kwocie 860 zł plus bieżące wynagrodzenie 250 zł, razem 1.110 złotych. Podatek od tej kwoty należy obliczyć i potrącić nie według stopy dla sumy 1.110 zł, lecz według stopy dla sumy 250 zł, czyli sumy normalnego miesięcznego wynagrodzenia, a równocześnie

należy obliczyć i potrącić za mało pobrany podatek w miesiącach grudzień 1935 r. — kwiecień 1936 r., jeżeli on w tych miesiącach był obliczony według stopy procentowej, przypadającej od sumy faktycznie wypłaconej w poszczególnych miesiącach.

Tę samą zasadę należy stosować także i wówczas, gdy wypłata wyrównania następuje nie jednorazowo, lecz w ratach.

C) Zasadę przytoczoną pod B) należy stosować również w wypadkach wypłacania wyrównania wynagrodzenia za ubiegłe miesiące np. z powodu wygrania skargi o wyższy wymiar emerytury.

W końcu Ministerstwo Skarbu podkreśla, że ulgi przyznane w niniejszym punkcie odnoszą się tylko do stałych miesięcznych wynagrodzeń, natomiast nie mają zastosowania do wypłat wszelkiego rodzaju zaległych i bieżących wynagrodzeń jednorazowych, tantjem, prowizyj i t. p., które powinny być opodatkowane ściśle według przepisów dekretu Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1935 r.

do art. 5 ustęp (1).

12) Specjalny podatek, podobnie, jak podatek dochodowy, pobiera się drogą potrącenia przy wypłacie wynagrodzenia. O ile płatnik pobiera w ciągu miesiąca raz tylko wynagrodzenie, sprawa nie przedstawia żadnych wątpliwości. Jeżeli natomiast płatnik w ciągu miesiąca pobiera wynagrodzenie w kilku terminach np. 8, 15 i 24, wybór sposobu i terminu potrącenia podatku pozostawiony jest wolnej woli pracodawcy. Pracodawca może zatem, jeżeli zgóry wie ile wyniesie łączne wynagrodzenie pracownika w danym miesiącu, potrącić mu cały podatek przy wypłacie pierwszego wynagrodzenia, może to zrobić przy wypłacie drugiego, lub nawet ostatniego wynagrodzenia, może wreszcie potrącać odpowiednią część specjalnego podatku przy każdorazowej wyplacie — wogóle może czynić tak jak jemu i pracownikowi wygodniej, byle najpóźniej przy ostatniej wypłacie sprawa potrącenia całego specjalnego podatku od łącznej sumy wszystkich wypłacanych płatnikowi w tym miesiącu wynagrodzeń, była definitywnie załatwiona, a potrącony podatek został wpłacony do dnia 7 następnego miesiąca.

13) Osoby, których wynagrodzenia wolne są od potrąceń z tytułu podatku dochodowego i opłat emerytalnych lub składek ubezpieczeniowych a obciążone są wyłącznie opłatami na rzecz Funduszu Pracy, opłacają specjalny podatek według skali określonej w pkt. 1). Przez określenie „wynagrodzenia wolne od państwowego podatku dochodowego" rozumieć należy również wynagrodzenia wolne od tego podatku tylko z tego względu, że nie przekraczają ustalonego ustawą minimum egzystencji, a zatem wynagrodzenia nieprzekraczające w stosunku rocznym — o ile chodzi o grudzień 1935 r. — sumy 2.500 zł, a o ile chodzi o czas od 1 stycznia 1936 r. — sumy 1.500 zł np. od emerytury w wy-

sokości 120 zł miesięcznie, która jako nieprzekraczająca w stosunku rocznym sumy 1.500 zł, jest należna od podatku dochodowego, a nie podlega też potrąceniu z tytułu opłat ubezpieczeniowych i emerytalnych, podatek specjalny należy potrącić według skali p. 1) art. 5 ust.1).

do art. 5 ustęp (4).

14) Znaczenie tego przepisu obrazuje przykład następujący: Pracownik od jednej władzy asygnującej pobiera dwa wynagrodzenia po 300 złotych miesięcznie, razem złotych 600. Z tych jedno wolne jest od podatku dochodowego i opłat emerytalnych (ubezpieczeniowych), drugie podatkowi i opłatom podlega. Podatek bliczyć należy w sposób następujący: Stopa procentowa dla sumy 600 złotych według skali pierwszej wynosi 14%, według skali drugiej 10%. Do pierwszych 300 złotych należy więc zastosować stopę procentową 14%, do drugich 10 %. Podatek będzie więc wynosił: od pierwszych 300 złotych — 14% czyli 42 złote, od drugich 300 zł — 10% czyli 30 zl, razem 72 złote.

do art. 7.

15) Władze, urzędy, przedsiębiorstwa i t. p., które na podstawie dotychczasowych zarządzeń korzystają ze zwolnienia od przedkładania władzom skarbowym odpisów list płacy w związku z poborem podatku dochodowego według działu II ustawy, korzystają z takiego samego zwolnienia również w odniesieniu do podatku specjalnego.

16) Wszystkie inne władze, urzędy, przedsiębiorstwa i t. p. winny równocześnie z wpłatą potrąconego podatku specjalnego przedkładać albo odpisy listy płacy, albo wykazy według wzoru, obowiązującego w odniesieniu do podatku dochodowego z dz. II. Odpisy list płacy będą wówczas tylko uznane za wystarczające, jeżeli będą zawierały co najmniej następujące rubryki: imię i nązwisko płatnika, wysokość łącznego wypłaconego w miesiącu wynagrodzenia brutto, tak w gotówce jak i w naturze, suma potrąconego podatku.

Minister Skarbu: (—) *E. Kwiatkowski.*

Okólnik Min. W. R. i O. P. Nr. 7 z dnia 21 stycznia 1936 r. (*I. R. 352/36*).

Nr. O. 1422/36. Ministerstwo przesyła do wiadomości i stosowania odpis okólnika Ministerstwa Skarbu z dnia 11 stycznia 1936 r. Nr. D. V. 43296/1/35, zawierającego wyjaśnienia do dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1935 r. o specjalnym podatku od wynagrodzeń wypłacanych z funduszów publicznych (Dz. U. R. P. Nr. 82,

poz. 503). Powyższy okólnik ogłoszony został w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Skarbu Nr. 1 z dnia 11 stycznia 1936 r. pod poz. 38.

Naczelnik Wydziału: (—) *A. Nowak.*

3.

Obowiązek zawiadamiania prokuratora o ujawnionych przestępstwach funkcjonarjuszów państwowych.

Okólnik Min. W. R. i O. P. Nr. 13 z dnia 4 lutego 1936 r. (B. P. 434/36).

Pan Minister Sprawiedliwości pismem z dnia 2 stycznia 1936 r. Nr. N. P. 3302/35 zawiadomił, iż z licznych przedstawień prokuratorów wynika, że w różnych działach administracji państwowej władze nie spełniają ustawowego obowiązku niezwłocznego zawiadamiania Prokuratury o ujawnionych przez siebie przestępstwach, popełnionych przez podwładnych sobie funkcjonarjuszów państwowych. Wobec tego Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zwraca uwagę na konieczność ścisłego przestrzegania postanowień art. 242 kodeksu postępowania karnego (Dz. U. R. P. Nr. 83, z 1932 r., poz.725), w myśl którego każdy urząd w zakresie swego działania ma obowiązek, dowiedziawszy się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, zawiadomić o tem prokuratora lub policję.

Winnym nieprzestrzegania powyższego obowiązku grozi oprócz odpowiedzialności dyscyplinarnej, odpowiedzialność karna z art. 286 kodeksu karnego (Dz. U. R. P. Nr. 60 z 1932 r., poz. 571), w myśl którego urzędnik, który przekraczając swą władzę lub nie dopełniając obowiązku, działa na szkodę interesu publicznego lub prywatnego, podlega karze więzienia do lat 5.

P. o. Dyrektora Biura Personalnego: (—) *Dr. Z. Kwiatkowski.*

4.

Dochodzenie szkód, wyrządzonych Skarbowi Państwa.

Okólnik Min. W. R. i O. P. Nr. 12 z dnia 31 stycznia 1936 r. (BP. 27585/35).

Kodeks zobowiązań przewiduje dla pretensji o odszkodowanie za uszczerbek majątkowy wywołany czynem niedozwolonym 3-letni okres przedawnienia (art. 283 K. Z.).

Powyższy przepis wprowadza, w porównaniu z odpowiedniemi normami Kodeksu Napoleona oraz Tomu X Zw. Pr., znaczne skrócenie czasokresu.

Niejednokrotnie zdarza się jednak, że kwestja pociągnięcia do dpowiedzialności osób, odpowiadających za szkodę Skarbu Państwa, wyłania się dopiero po dłuższym upływie czasu, nieraz po latach, najczęściej wskutek inicjatywy Najwyższej Izby Kontroli. Oczywiście takie spóźnione dochodzenie pretensji ma na przebieg procesu wpływ ujemny, utrudnia bowiem znacznie gromadzenie materjału dowodowego, a czasami uniemożliwia nawet wykazanie istotnych dla sprawy okoliczności. Obecnie, wskutek wspomnianego wyżej przepisu kodeksu, wprowadzającego krótki termin przedawnienia, grozi ponadto utrata możności realizacji tego rodzaju roszczeń. Jeśli bowiem pozew wniesiony po upływie lat 3 od chwili, gdy poszkodowany o szkodzie i osobie sprawcy się dowiedział, będzie mógł pozwany bronić się w sporze skutecznie zarzutem przedawnienia.

Dlatego też w wypadkach, gdy poniesiona przez Skarb Państwa szkoda wynika z zawinienia funkcjonarjuszów państwowych, czy też innych osób, wskazanem jest specjalnie szybkie prowadzenie urzędowych dochodzeń, mających na celu zebranie odpowiedniego materjału oraz rychłe przesłanie go Prokuratorji Generalnej, celem wytoczenia pozwu.

P. o. Dyrektora Biura Personalnego: (—) *Dr. Z. Kwiatkowski.*

5.

Amnestja w stosunku do grzywien szkolnych.

Okólnik Min. W. R. i O. P. Nr. 14 z dnia 4 lutego 1936 r. (II. P. 353/3o).

Nr. I. 2453/36. W związku z wejściem w życie od dnia 3 stycznia 1936 r. ustawy z dnia 2 stycznia 1936 r. o amnestji (Dz. U. R. P. Nr. 1, poz. 1) Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wyjaśnia, iż przez wymienione w ust. 1 art. 2 tej ustawy wyrażenie „wszystkie wykroczenia", rozumieć należy również wykroczenia przeciwko przepisom o obowiązku szkolnym, o ile one były dokonane przed dniem 11 listopada 1935 r.

Postanowienia ust. 3 art. 2 powołanej ustawy mają analogiczne zastosowanie w odniesieniu do przestępstw popełnionych przeciwko przepisom o obowiązku szkolnym.

Dyrektor Departamentu: (—) *Dr. M. Mendys.*

6.

Dwuletnia nieprzerwana praca przed przystąpieniem do egzaminu praktycznego.

Okólnik Kur. O. S. Lw. z dnia 5 lutego 1938 r. Nr. BP. 52766/35.[1])

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego okólnikiem Nr. 103 z dnia 12 grudnia 1935 r. (BP. 6455/35) wyjaśniło ponownie, że przez dwuletnią nieprzerwaną pracę nauczycielską, o której mowa w ust. 1 art. 8 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli publicznych szkół powszchnych (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258) rozumie się faktyczne pełnienie obowiązków służbowych w szkole w ciągu 2-ch lat.

Za przerwę w faktycznem pełnieniu tych obowiązków nie uważa się:

1) czasu niepełnienia służby z powodu feryj letnich i zimowych,

2) czasu niepełnienia służby z innych powodów, o ile czas ten nie wynosi w sumie więcej, niż 2 miesiące; jeśli czas ten przekracza 2 miesiące, to przewidziany zasadniczo okres 2-letni przedłuża się o czas przerwy, przewyższającej 2 miesiące.

Powyższy sposób zaliczania czasu pracy przed przystąpieniem do egzaminu praktycznego odnosi się zarówno do nauczycieli etatowych i kontraktowych, jako też do bezpłatnych praktykantów w publicznych szkołach powszechnych.

Okólnik niniejszy podaje się do wiadomości i stosowania PP. Prezesom Komisyj Egzaminacyjnych oraz Inspektoratom Szkolnym w związku z poprzedniemi wyjaśnieniami, ogłoszonemi w Dz. Urz. Kur. O. S. Lw. nr. nr. 4/31 str. 156, 9/34 str. 481 i 7/35 str. 245) z poleceniem zaznajomienia z jego treścią wszystkich interesowanych. Pomimo bowiem wydanego w tej sprawie przez Ministerstwo pismem z dnia 26 lutego 1931 r. Nr. II. 25796/30 wyjaśnienia ciągle jeszcze zdarzają się wypadki niewłaściwego interpretowania wspomnianego artykułu rozporządzenia, co powoduje zbyt późne przystępowowanie nauczycieli do egzaminu po raz pierwszy.

Naczelnik Biura Personalnego: (—) *Wł. Zajdler.*

---

[1]) Rozesłany również w osobnych odbitkach.

7.

Duplikaty legitymacyj szkolnych.

Pismo Ministerstwa Komunikacji, Departament Handlowo-Taryfowy, z dnia 5 lutego 1936 r. Nr. HO. II. 24/31.[1])

Dyrekcje Okręgowe K. P. donoszą, że niektóre szkoły przy wydawaniu swoim wychowańcom — wzamian zagubionych lub skradzionych — nowych legitymacyj, uprawniających do korzystania z ulg kolejowych, zaopatrują je temi samemi numerami, jakie nosiły legitymacje poprzednie.

Wobec tego, że o każdej zagubionej lub skradzionej legitymacji szkolnej umieszczone jest ogłoszenie w odnośnym Dzienniku Wojewódzkim, ponadto D. O. K. P. podaje do wiadomości służby wykonawczej zapomocą okólników, zdarzyć się mogą na tem tle nieporozumienia, pociągające przykre skutki dla danego podróżnego.

Celem usunięcia omyłek, przy kwestjonowaniu ważności legitymacji, konieczne jest, ażeby szkoły, wystawiające duplikaty legitymacyj szkolnych, zaopatrywały je innemi numerami niż te, jakie nosiły legitymacje zaginione lub skradzione.

Naczelnik Wydziału: (—) *Rogalski.*

8.

Wycieczki szkolne przybywające do Wilna w celu złożenia hołdu Sercu Marszałka Piłsudskiego.

Pismo Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 13 lutego 1936 r. Nr. I. WF. 376/36.

Nr. O. 2848/36. W związku z przewidywanem w b. r. przybyciem większej liczby wycieczek szkolnych do Wilna w celu złożenia hołdu Sercu Marszałka, Ministerstwo na prośbę Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego podaje do wiadomości, że wszystkie wycieczki szkolne, przybywające do Wilna, mogą być całkowicie obsłużone przez szkolne

---

[1]) Podane do wiadomości i zastosowania się pismem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 14 lutego 1936 r. Nr. I. Praw. 2540/31/36.

schronisko wycieczkowe w Wilnie, które na okres wzmożonego ruchu dysponować będzie 300 miejscami noclegowemi.

W celu więc zapewnienia wycieczkom, udającym się w r. b. do Wilna, odpowiednich warunków pomieszczenia i pobytu, należy przestrzegać następującego porządku:

1) Każda wycieczka szkolna powinna przynajmniej na miesiąc wcześniej przesłać pisemne zgłoszenie wycieczki pod adresem: Szkolne schronisko wycieczkowe w Wilnie, ul. Dominikańska 3/5.

2) W przesłanem zgłoszeniu należy wskazać termin projektowanego przyjazdu, liczbę osób i płeć, oraz załączyć znaczek pocztowy na odpowiedź.

3) Żadna wycieczka nie powinna wyjechać do Wilna, dopóki nie otrzyma pisemnego potwierdzenia od zarządu schroniska, iż zgłoszenie jej zostało przyjęte i noclegi na dany termin są zapewnione.

Naczelnik Wydziału: (—) *J. Błoński.*

9.

Dodatki w naturze dla nauczycieli państwowych ludowych szkół rolniczych.

Rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 21 stycznia 1936 r. Dz. U. R. P. Nr. 9, poz. 89.

Na podstawie art. 6 pkt. 3 ustawy z dnia 9 lipca 1920 r. o ludowych szkołach rolniczych (Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 398) oraz art. 3 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 21 maja 1932 r. o ustanowieniu urzędu Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 480) zarządzam, co następuje:

§ 1. Oprócz uposażenia, przewidzianego ogólnemi przepisami uposażeniowemi dla nauczycieli szkół zawodowych, otrzymują kierownicy (czki) i nauczyciele (lki) ludowych szkół rolniczych:

1) mieszkanie w rozmiarach: dla samotnych 1 pokój, dla posiadających rodzinę i prowadzących z nią wspólne gospodarstwo domowe, co najmniej — 2 pokoje i kuchnię;

2) wzamian opału, światła i naturaljów wypłaca się ekwiwalent pieniężny w kwocie 30 zł miesięcznie.

§ 2. Wymieniony w § 1 pkt. 2 ekwiwalent płatny jest w terminach, przewidzianych w § 1 ustęp 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia

20 stycznia 1934 r. w sprawie terminu płatności uposażenia (Dz. U. R. P. Nr. 8, poz. 63).

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 lutego 1934 r.

Jednocześnie tracą moc wszelkie przepisy w sprawach unormowanych niniejszem rozporządzeniem, a w szczególności § 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych z dnia 16 marca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 229).

Minister W. R. i O. P. (–) *W. Swiętosławski.*

10.

Program nauki języków angielskiego, francuskiego, niemieckiego jako przedmiotu nadobowiązkowego w gimnazjum.

(Program prowizoryczny)

Klasa II (2 godziny tygodniowo w drugiem półroczu).

Materjał nauczania.

Materjał rzeczowy.

Żywe i łatwe opowiadania, anegdoty, najprostsze opisy, dialogi, bardzo łatwe wiersze i pieśni, ilustrujące życie ucznia na tle miasta i wsi z uwzględnieniem środowiska obcego.

Materjał gramatyczny.

Język angielski. Rzeczowniki z przedimkiem określonym i nieokreślonym, w liczbie pojedynczej i mnogiej. Przymiotnik: stopniowanie. Zaimki osobowe, wskazujące. Czasowniki posiłkowe „to have", „to do", „to be", „I can", „I must", „I may". Czasowniki regularne w czasach: Present i Imperfect (forma twierdząca, pytająca, przecząca). Strona bierna w tychże czasach. Present i Imperfect strony czynnej kilku najważniejszych czasowników nieregularnych.

„Continuous Form" w czasach: Present i Imperfect (strony czynnej).

Okolicznościowo: przymiotnik dzierżawczy, liczebniki do 100.

Język francuski. Rzeczownik z rodzajnikiem określonym i nieokreślonym. Rzeczownik i przymiotnik: liczba pojedyncza i mnoga (prawidłowa). Przymiotnik: rodzaj męski i żeński (prawidłowy), stopniowa-

nie regularne (z wyjątków: bon). Czasowniki posiłkowe „avoir“ i „etre“, regularne (czynne i zwrotne) 3 konjugacyj; niektóre najważniejsze nieregularne. Czasy: indicatif present, imperatif, futur immédiat (w formie twierdzącej, przeczącej, pytającej).

Okolicznościowo: liczba mnoga rzeczowników na al, eau, eu; nieregularny rodzaj żeński przymiotników, zaimki osobowe, przymiotniki i zaimki wskazujące, dzeirżawcze, względne; liczebniki do 100, przysłówki, przyimki, spójniki; czas: passé composé.

Język niemiecki. Zdanie pojedyńcze (w formie twierdzącej, przeczącej i pytającej). Rzeczownik z rodzajnikiem określonym i nieokreślonym, odmiana mocna i słaba. Przymiotnik: stopniowanie regularne. Zaimki: osobowe, dzierżawcze i pytające. Przyimki rządzące 3, wzgl. 4 przypadkiem. Czasowniki: posiłkowe (sein, haben, werden), posiłkowe trybu (Hilfsverben des Modus): können, müssen, wollen, słabe, najpospolitsze mocne i zwrotne. Czasy: Praesens i Imperfect trybu oznajmiającego strony czynnej tryb rozkazujący.

Okolicznościowo: szyk zdania pojedyńczego prosty i przestawny; przymiotnik z rodzajnikiem określonym i nieokreślonym; zaimek wskazujący (dieser) i nieokreślony (kein); przysłówek, stopniowanie gut, viel; przyimki rządzące 3, 4 przypadkiem (najczęściej używane); liczebniki główne do stu; czas Perfect; czasowniki posiłkowe trybu: dürfen, sollen.

Ćwiczenia.

Okres wstępny. Powtarzanie przez uczniów zdań o treści dla nich zrozumiałej, wygłaszanych przez nauczyciela. Najprostsze pytania i odpowiedzi.

Ćwiczenia w czytaniu i mówieniu. Czytanie bardzo łatwych i krótkich tekstów, pisanych językiem potocznym. W związku z tem ćwiczenia w mówieniu, obejmujące: pytania i odpowiedzi, krótkie dialogi, wygłaszanie krótkich urywków prozy lub wierszy, śpiew.

Ćwiczenia gramatyczne. Uświadamianie niezbędnych form gramatycznych, przychodzących w przerabianym tekście, układanie ich w paradygmaty i utrwalanie.

Ćwiczenia piśmienne. Przepisywanie (z tablicy, książki), połączone w miarę możności z przeróbką gramatyczną (zamiana osób, liczb i t. p.); formułowanie odpowiedzi na łatwe pytania o treści, zaczerpniętej z przerobionego tekstu.

Wyniki nauczania.

Umiejętność względnie poprawnego odczytania przerobionego tekstu oraz zrozumienia jego zasadniczej treści.

Umiejętność sformułowania krótkiej ustnej odpowiedzi na łatwe pytania z zakresu przerobionego materjału.

Uwagi.

W okresie wstępnym, obejmującym 4—10 lekcyj, nauczanie odbywa się bez podręcznika. Materjał leksykalny wiąże się w tym okresie z najbliższem szkolnem otoczeniem ucznia i najprostszemi czynnościami. Ośrodkiem nauki jest akcja i pogląd; głównym celem nauki w okresie wstępnym jest osłuchanie się ucznia z obcemi dźwiękami i pewne usprawnienie podstawy artykulacyjnej obcej mowy.

Po upływie okresu wstępnego podstawową formą nauczania jest czytanie tekstu, jego objaśnianie, nawiązywanie do niego odpowiednich ćwiczeń w mówieniu, ćwiczeń gramatycznych i piśmiennych. W szczególności więc ćwiczenia w mówieniu, obejmujące m. in. ćwiczenia wymowy obcych dźwięków, są po okresie wstępnym związane z czytaniem i służą w pierwszym rzędzie do ułatwienia uczniom zrozumienia tekstu, oraz utrwalenia skromnego zasobu leksykalnego czynnego, zawierającego niezbędne elementy mowy potocznej.

Gramatyki uczy się wyłącznie praktycznie, indukcyjnie, traktując trudniejsze formy jako materjał leksykalny. Uświadomione uczniom formy gramatyczne należy układać w paradygmaty i utrwalać drogą rekapitulacji.

Klasa III (2 godziny tygodniowo).

Materjał nauczania.

Materjał rzeczowy.

Żywe i łatwe opowiadania, anegdoty, barwne lecz proste opisy, dialogi, łatwe wiersze i pieśni, ilustrujące dostępne a charakterystyczne przejawy życia i pracy mieszkańców danego kraju w mieście i na wsi.

Materjał gramatyczny.

Język angielski. Zdanie pojedyńcze, główne części zdania: podmiot, orzeczenie, dopełnienie. Zaimki względne, pytające, dzierżawcze, nieokreślone. Czasownik: Perfect, Future, Conditional. Ich strona bierna. Najważniejsze czasowniki nieregularne. Czasowniki zwrotne. Uświado-

mienie charakteru najważniejszych czasowników przechodnich, których odpowiedniki są nieprzechodniemi w innych językach; ich strona bierna (np. to allow — he is allowed, to follow — he is followed).

Rozszerzanie „Continuous Form" Present i Imperfect.

Język francuski. Zdanie pojedyńcze, główne części zdania: przedmiot, orzeczenie, dopełnienie. Normalny szyk zdania twierdzącego i pytającego. Rodzajnik cząstkowy; najczęstsze wypadki opuszczania rodzajnika (po: beaucoup, plein). Nieregularna liczba mnoga rzeczownika. Najważniejsze przymiotniki mające rodzaj żeński nieregularny. Najważniejsze wiadomości z zakresu zaimków osobowych, zaimków i przymiotników wskazujących, pytajnych, dzierżawczych. Ważniejsze czasowniki nieregularne. Czasy: passé composé, passé immédiat, futur simple, imparfait i passé simple.

Okolicznościowe: liczebniki, nieodmienne części mowy; rodziny wyrazów, homoniny; czasy: conditionnel présent, participe passé.

Język niemiecki. Zdanie współrzędnie i podrzędnie złożone. Szyk zdania pojedyńczego prosty i przestawny. Szyk zdania pobocznego. Przymiotnik; odmiana z rodzajnikiem określonym i nieokreślonym; stopniowanie nieregularne. Przysłówek: stopniowanie. Zaimek wskazujący dieser, zaimki względne, nieokreślone. Liczebniki porządkowe. Przyimki rządzące 3, 4 przypadkiem. Czasownik: czasowniki posiłkowe trybu (Hilfsverben des Modus): dürfen, sollen. Ważniejsze czasowniki mocne, zwrotne i złożone. Czasy: Futurum I. Perfect i Plusquamperfect strony czynnej.

Okolicznościowe: rzeczowniki odmiany mieszanej: odmiana imion własnych. Przymiotnik bez rodzajnika. Przyimki rządzące 2 przypadkiem (najczęściej używane). Czasowniki posiłkowe trybu: mögen, lassen, wissen; bezokolicznik z „zu" i bez „zu".

Ćwiczenia.

Ćwiczenia w czytaniu i mówieniu. Czytanie łatwych i krótkich tekstów, pisanych językiem potocznym. Stopniowe wprowadzenie uczniów w lekturę kursoryczną krótszych całości. W związku z tem systematyczne rozszerzanie zasobu słownictwa biernego oraz wdrażanie do posługiwania się słownikiem.

W języku niemieckim w drugiem półroczu zaznajomienie uczniów z gotykiem. W związku z czytaniem ćwiczenia w mówieniu, obejmujące: pytania i odpowiedzi, krótkie dialogi, wygłaszanie krótkich urywków prozy lub wierszy. Śpiew.

Ćwiczenia gramatyczne. Uświadamianie niezbędnych form gramatycznych, przychodzących w przerabianym tekście, układanie ich w paradygmaty i utrwalanie. Ujmowanie poznanych, podstawowych form językowych w normy.

Ćwiczenia piśmienne. Przepisywanie, ew. połączone z przeróbką gramatyczną; formułowanie odpowiedzi na pytania o treści zaczerpniętej z przerobionego tekstu; pisanie z pamięci opracowanego tekstu (autodyktat). W języku niemieckim wprowadzenie w drugiem półroczu w pismo gotyckie (frakturę).

Wyniki nauczania.

Umiejętność względnie poprawnego odczytania przerobionego tekstu oraz zrozumienia jego treści.

Umiejętność sformułowania ustnej odpowiedzi na łatwe pytania z zakresu przerobionego materjału.

Orjentacja w poznanych formach gramatycznych.

Uwagi.

Podstawową formą nauczania jest czytanie i objaśnianie tekstu. Z tem wiążą się odpowiednie ćwiczenia w mówieniu, ćwiczenia gramatyczne oraz piśmienne. Przy czytaniu i mówieniu należy stale ćwiczyć poprawną wymowę, ze szczególnem uwzględnieniem przyśpiewu zdaniowego, właściwego danemu językowi.

W związku ze stopniowem wprowadzeniem uczniów w lekturę kursoryczną krótszych całości należy coraz większy nacisk kłaść na powiększanie zasobu słownictwa biernego oraz na posługiwanie się słownikiem, stosunkowo zaś mniejszą przykładać wagę do ćwiczenia wprawy we władaniu obcym językiem. Gramatyki, podobnie jak w klasie II, uczy się wyłącznie praktycznie, traktując trudniejsze formy, jako materjał leksykalny. Uświadomione uczniom niezbędne formy gramatyczne należy układać w paradygmaty, utrwalać drogą rekapitulacji i ujmować w podstawowe normy językowe. Na ćwiczenia gramatyczne nie przeznacza się osobnego czasu, lecz traktuje się je okolicznościowo przy nadarzającej się ku temu sposobności.

W nauce języka niemieckiego należy ćwiczyć pisanie gotykiem przez pewien czas (6—8 tygodni), po upływie tego okresu od czasu do czasu, jedynie dla podtrzymania nabytej sprawności.

Klasa IV (2 godziny tygodniowo).

Materjał nauczania.

Materjał rzeczowy.

Żywe opowiadania, obrazki, anegdoty, barwne opisy, sceny, wiersze i pieśni, ilustrujące na tle współczesnego środowiska wybrane przejawy życia obcego narodu z uwzględnieniem czynników społecznych, gospodarczych i kulturalnych.

W powyższym materjale uwzględnić należy najważniejsze przejawy stosunków kulturalnych i gospodarczych danego narodu z Polską współczesną.

Materjał gramatyczny.

Język angielski. Zdanie złożone: zdania główne i poboczne i ich skróty (np. Nominative Absolute, Accusative with Infinitive). Czasowniki: Second Conditional, Second Future, Pluperfect, ich strona bierna. Rozszerzenie „Continuous Form" o Future i Perfect. Strona bierna najczęściej używanych czasowników nieprzechodnich, które w połączeniu z przyimkami (np. after, at) przybierają charakter czasowników przechodnich (np. to look — he is looked after, to laugh — he is laughed at).

Najważniejsze zasady użycia czasów i trybów z uwzględnieniem głównych zasad zgody czasów.

Język francuski. Zdanie złożone. Zdanie główne, najważniejsze zdania poboczne. Uzupełnienie najważniejszych wiadomości w zakresie morfologji, w szczególności w zakresie czasownika. Czasy: conditionnel présent i passé, subjonctif présent i passé. Participe passé bez czasownika posiłkowego, oraz z czasownikami posiłkowemi „avoir", „étre".

Najważniejsze zasady użycia czasów i trybów z uwzględnieniem głównych zasad zgody czasów.

Okolicznościowo: sktóry zdań pobocznych (proposition infinitive, proposition participe); czasy: subjonctif imparfait i plus-que-parfait.

Język niemiecki. Zdanie złożone, najważniejsze zdania poboczne i odpowiednie spójniki. Rzeczownik: odmiana mieszana, odmiana imion własnych. Przymiotnik: odmiana bez rodzajnika. Najważniejsze przyimki, rządzące 2 przypadkiem i uzupełnienie rządzących 3 i 4. Czasownik: uzupełnienie czasowników mocnych, najpospolitsze nieregularne. Imiesłowy

i bezokoliczniki. Strona bierna poznanych czasów. Tryby: Konjuktiv i Konditionalis; mowa zależna; bezokolicznik z „zu“ i bez „zu“.

Ćwiczenia.

Ćwiczenia w czytaniu i mówieniu. Czytanie przy pomocy słownika trudniejszych tekstów, pisanych językiem potocznym. Czytanie dłuższych tekstów łatwiejszych bez pomocy słownika. Zaprawianie uczniów w kursorycznem czytaniu oraz wdrażanie do lektury samodzielnej (bez pomocy nauczyciela).

W związku z czytaniem ćwiczenia w mówieniu, obejmujące: pytania i odpowiedzi, krótkie dialogi, krótkie wypowiedzi uczniów na tematy zaczerpnięte z lektury oraz z zakresu najprostszych zjawisk z niektórych dziedzin życia codziennego.

Wygłaszanie krótkich urywków prozy lub wierszy. Śpiew.

Krótkie tłumaczenia, stosowane sporadycznie, jako sprawdzian zrozumienia tekstu.

Ćwiczenia gramatyczne. Praktyczne ćwiczenia najważniejszych norm morfologicznych i syntaktycznych oraz grupowanie poznanych zjawisk gramatycznych w całości związane pewną zasadą.

Ćwiczenia piśmienne. Formułowanie odpowiedzi na pytania o treści zaczerpniętej z przerobionego tekstu; pisanie z pamięci opracowanego tekstu (autodyktat); krótkie dyktando. Łatwe, krótkie, listy o treści praktycznej, ogłoszenia do gazet i t. p.

Wyniki nauczania.

Umiejętność względnie poprawnego odczytania łatwego tekstu, pisanego językiem współczesnym, oraz zrozumienia zasadniczej treści tekstu odczytanego. Umiejętność radzenia sobie z nieco trudniejszym tekstem przy pomocy słownika. Umiejętność porozumienia się — w ramach opanowanego słownictwa czynnego — w zakresie najprostszych zjawisk z niektórych dziedzin życia codziennego. Orjentacja w niezbędnych i podstawowych normach językowych.

Uwagi.

Podstawową formą nauczania jest podobnie jak w klasie III czytanie i objaśnianie tekstu. Z tem wiążą się odpowiednie ćwiczenia w mówieniu, ćwiczenia gramatyczne oraz piśmienne. Przy czytaniu i mówieniu należy stale ćwiczyć poprawną wymowę, ze szczególnem uwzględnieniem przyśpiewu zdaniowego, właściwego danemu językowi.

W związku z lekturą kursoryczną, powiększaniem zasobu slownictwa biernego i dalszem zaprawianiem uczniów w posługiwaniu się słownikiem należy wdrażać ich do lektury samodzielnej, a przytem do posługiwania się podręcznikiem gramatyki w charakterze poradnika i środka kontroli form językowych spotykanych w tekście.

Uwagi do całości programu.

Cele nauczania.

Nauka języka obcego nadobowiązkowego winna wyposażyć ucznia w taki zakres i rodzaj wiadomości oraz sprawności językowej, któreby mogły stanowić podstawę dla dalszej jego pracy nad językiem bądź to drogą samokształcenia, bądź to w nauce szkolnej.

Cele nauczania są ściśle praktyczne. Po dwóch i pół latach nauki uczeń powinien:

1) móc zrozumieć samodzielnie łatwy tekst,

2) móc zrozumieć nieco trudniejsze teksty przy pomocy słownika,

3) umieć porozumieć sie z cudzoziemcem w zakresie najprostszych zjawisk z niektórych dziedzin życia codziennego,

4) orjentować się w niezbędnych i podstawowych normach językowych.

Głównym celem nauczania jest więc osiągnięcie przez ucznia przedewszystkiem biernej sprawności językowej, ponadto pewnej sprawności czynnej, wystarczającej do osiągnięcia celu, określonego w punkcie 3-cim.

Jakkolwiek nauczanie języka nadobowiązkowego posiada przedewszystkiem cel praktyczny, nie można jednak — zgodnie z tendencją całego programu gimnazjum — zapomnieć o dwóch innych celach nauczania t. j. poznawczym i wychowawczym. Ucząc się nowego języka, uczeń kształci swój umysł pod względem formalnym; za pośrednictwem materjału rzeczowego poznaje niektóre właściwości obcego środowiska i pewne przejawy życia obcego narodu, rozszerza więc swoją perspektywę na świat, a równocześnie lepiej sobie uświadamia odrębności i wartości własnego narodu.

Metoda nauczania.

W początkowych 4—10 lekcjach (okres podręcznikowy o długości zależnej od trudności fonetycznych nauczanego języka) należy stosować metodę bezpośrednią. Nie nasuwa to żadnych trudności, gdyż materjał rzeczowy i gramatyczny, który w tym okresie będzie przerabiany, szcze-

gólnie nadaje się do łączenia dźwięków obcych z konkretnym poglądem. Stosowanie metody bezpośredniej, przy rozpoczynaniu nauki języka oswaja odrazu z dźwiękami obcemi, przyzwyczaja do aktywnego używania (zrazu reprodukowania) elementów języka obcego w formie możliwie poprawnej także pod względem wymowy. Taka asymilacja elementów językowych jest również najlepszą podstawą do dalszej nauki.

W dalszym ciągu nauki nie będzie można stosować w pełni wszystkich środków metody bezpośredniej. Aby w stosunkowo krótkim czasie i przy niewielkim wymiarze godzin szkolnych móc zrealizować wyznaczony cel praktyczny t. j. przedewszystkiem nauczyć ucznia dawać sobie radę z tekstem obcojęzykowym, należy przejść stosunkowo rychło do czytania ustępów ciągłych, których tekst niezawsze będzie się liczył z potrzebami metody bezpośredniej. Oczywiście udostępnienie tekstu przez stosowanie środków właściwych w takich razach metodzie bezpośredniej (objaśnianie zapomocą wyrazów znanych, synonimów i t. p.) jest wskazane. Bardzo często trzeba będzie jednak obejść się bez tych środków, lub wypadnie je stosować mniej konsekwentnie niż to się czyni w takich wypadkach przy metodzie bezpośredniej. Często również nie będzie się uprzystępniać tekstu drogą konwersacji wstępnej, lecz użyje się objaśnień w języku ojczystym; doprowadzi to w dalszym ciągu do przekładu na język ojczysty z poszczególnych wyrazów a niekiedy nawet całych zdań — dla oszczędzenia czasu, choćby z uszczerbkiem dla aktywnego opanowania języka. Nauczyciel winien pozatem wyzyskać każdą sposobność, aby poznawanie nowego słownictwa wiązać z elementami słownictwa, poznanemi już przez ucznia w zakresie innych języków (łaciny, j. obcego nadobowiązkowego).

Praca ucznia ogranicza się zasadniczo do pracy na lekcjach szkolnych. Obowiązkowa praca domowa ucznia dopuszczalna jest tylko w bardzo skromnym zakresie; w skład jej może wchodzić jedynie powtórzenie materjału przerobionego na lekcji szkolnej w celu jego lepszego opanowania i utrwalenia, oraz najniezbędniejsze uzupełnienia.

Materjał rzeczowy.

Z materjału rzeczowego, wyszczególnionego w programie, nauczyciel winien czerpać wskazówki, na jakich tematach należy uczyć nadobowiązkowego języka obcego.

Nauczyciel nie może na poziomie gimnazjalnym stawiać sobie za cel nauczania wyczerpania zagadnień, związanych z tematami, podanemi w materjale rzeczowym poszczególnych klas; winien również pamiętać, że opracowanie tematów musi być oparte na łatwych elementach mowy potocznej.

Wiadomości krajoznawcze i kulturalne nie wchodzą wprawdzie do celów nauczania, winny być jednak w miarę możności uwzględniane. Skromny materjał poznawczy nie pozwoli oczywiście na gruntowniejsze zaznajomienie się z właściwościami obcego narodu, nasunie jednak niejednokrotnie sposobność do zorjentowania młodzieży w niektórych z pośród tych właściwości i do zapoznania jej z pewnemi przejawami życia obcego narodu.

Lektura.

Po upływie okresu bezpodręcznikowego czytanie stopniowo wysuwa się na plan pierwszy i staje się podstawową formą nauczania.

W pierwszym półroczu nauczania języka t. j. w drugiem półroczu klasy II, przeważać będzie czytanie stataryczne. Od klasy III począwszy należy stopniowo wprowadzać uczniów w lekturę kursoryczną, a więc dążyć do zaznajomienia ich z większemi, zamkniętemi w sobie fragmentami utworu lub z jego całością i wyrabiać w ten sposób intuicję językową oraz zdolność do obejmowania uwagą większych kompleksów myślowych, z pominięciem zbędnych szczegółów.

W klasie IV należy ponadto wdrażać uczniów do lektury samodzielnej t. j. do czytania i wyjaśniania tekstu bez pomocy nauczyciela, natomiast przy pomocy słownika i podręcznika gramatycznego.

Stosując lekturę kursoryczną, należy jednak od czasu do czasu zatrzymywać się na trudniejszych miejscach tekstu, rozważać je dokładniej, rozpoznawać stosunek wzajemny poszczególnych zdań oraz stosunek części zdania do siebie. Przez takie postępowanie uczniowie zdobędą powoli umiejętność orjentowania się w trudniejszym tekście obcojęzycznym, którego nie mogą zrozumieć odrazu przy pierwszem czytaniu.

Przy doborze lektury winno się uwzględniać takie teksty, które są pisane łatwym językiem współczesnym, dają materjał do poznania niektórych właściwości obcego narodu i wybranych przejawów jego życia, a treściowo są dostosowane do poziomu umyslowego i zainteresowań młodzieży.

Należy uwzględniać glównie prozę, jako ten rodzaj lektury, który najlepiej odtwarza życie codzienne i współczesne. Nie należy jednak pomijać poezji, wprowadzając ją w skromnym zakresie.

Podstawową lekturę winien w zasadzie stanowić podręcznik w postaci odpowiednio ułożonych wypisów, ponadto w klasie IV można wprowadzić krótką nowelkę, posługiwać się ogloszeniami w dziennikach oraz urywkami artykułów z czasopism.

Ćwiczenia w mówieniu.

Ćwiczenia w mówieniu usprawniają podstawę artykulacyjną obcego języka, prowadzą do przyswojenia uczniowi właściwej wymowy, wyrabiają intuicję językową oraz ćwiczą w stosowaniu poprawnej formy gramatycznej. Szczególną uwagę należy zwrócić na właściwą wymowę poszczególnych dźwięków oraz przyśpiew zdaniowy.

We wstępnym okresie bezpodręcznikowym ćwiczenia w mówieniu mają na celu przedewszystkiem pewne usprawnienie podstawy artykulacyjnej obcej mowy oraz osłuchanie się ucznia z obcemi dźwiękami. Materjał leksykalny wiąże się w tym okresie z najbliższem szkolnem otoczeniem ucznia i najprostszemi czynnościami. Przy nauczaniu języka angielskiego brak czasu nie pozwala na systematyczne stosowanie transkrypcji. Należałoby jednak ucznia zaznajomić z przyjętemi w słownikach symbolami fonetycznemi.

Po upływie okresu wstępnego ćwiczenia w mówieniu wiążą się z treścią przerabianego tekstu. Formę ich stanowią: pytania i odpowiedzi, krótkie dialogi, wygłaszanie krótkich urywków prozy lub wierszy, śpiewanie pieśni. W klasie IV należy ponadto ćwiczyć uczniów w krótkich wypowiedziach na tematy zaczerpnięte z lektury oraz z zakresu najprostszych zjawisk z niektórych dziedzin życia codziennego.

Słownictwo.

Ponieważ wyraz nabiera życia i swego istotnego znaczenia tylko w kontekście, należy traktować go bezwzględnie jak organiczną część zdania. Poznawanie i przyswajanie wyrazów odbywa się zatem wyłącznie w zdaniu drogą: pokazu bezpośredniego przedmiotu, mimiki, gestów, czynności lub też zapomocą synonimiki, wnioskowania na podstawie kontekstu, podania równoznacznika w języku ojczystym.

W zakresie słownictwa należy rozróżnić słownictwo czynne oraz słownictwo bierne. Zakres słownictwa czynnego zawiera najbardziej podstawowe i niezbędne elementy mowy potocznej, słowa najpotrzebniejsze i najczęściej używane; zakres ten należy ograniczyć do skromnego wymagania, postawionego w celach nauczania: doprowadzenia ucznia tylko do takiej wprawy we władaniu obcym językiem, aby mógł się porozumieć w zakresie najprostszych zjawisk z niektórych dziedzin życia codziennego. Ze względu na główny cel nauki języka nadobowiązkowego — t. j. doprowadzenie ucznia do możności samodzielnego zrozumienia łatwego tekstu i zrozumienia nieco trudniejszego tekstu przy pomocy słownika — koniecznem jest natomiast przyswojenie uczniowi możliwie obszernego zasobu słownictwa biernego t. j. takiego słownictwa, które uczeń winien rozumieć w da-

nym kontekście, a którego nie jest obowiązany pamiętać w oderwaniu od kontekstu ani też posługiwać się niem w mowie potocznej. Zasób słownictwa biernego będzie naogół znacznie większy od zasobu słownictwa czynnego. Do szybkiego rozrostu biernego słownictwa u ucznia przyczyni się umiejętność posługiwania się słownikiem dwujęzycznym, w której należy ćwiczyć ucznia zacząwszy od pierwszego półrocza klasy III.

Nauczyciel winien wykorzystać każdą sposobność, aby poznawanie nowych elementów leksykalnych opierać na zasobie słownictwa, zdobytym przez ucznia w nauce innych języków.

Nauczanie gramatyki.

Nauczanie gramatyki należy ściśle dostosować do celu praktycznego, a więc uwzględniać tylko te wiadomości gramatyczne, które są do osiągnięcia tego celu niezbędnie potrzebne. Materjał gramatyczny, który podano w programie, winien być dla nauczyciela wskazówką orjentacyjną, jak należy stopniować trudności oraz do jakich granic można się posunąć przy uwzględnieniu elementów gramatyki. Nie można natomiast żądać od uczniów opanowania tego całego materjału. Wiadomości, które uczniowie sobie przyswoją, będą znacznie skromniejsze. Po dwóch i pół latach nauki złożą się one na niewielki zasób norm, pozwalający uczniowi jedynie orjentować się w najważniejszych zjawiskach gramatycznych. Zasób ten stanowić będzie podstawę dla dalszej pracy ucznia nad językiem bądź to drogą samokształcenia, bądź to w nauce szkolnej.

Przy nauczaniu gramatyki należy w zasadzie przyjąć indukcyjny tok postępowania, niezbędne dla dalszej nauki zjawiska językowe, zaobserwowane w tekście czytanym lub żywej mowie, winny być przy pomocy nauczyciela uświadamiane i ujęte w normy — przyczem nauczyciel może posługiwać się językiem ojczystym. Wyjaśniając zjawiska gramatyczne, należy, przy nadarzających się sposobnościach, uświadamiać uczniom różnice i podobieństwa między językiem uczonym a innemi znanemi im językami (łaciną, j. obcym nowoż. obowiązkowym).

W klasie IV należy wdrażać uczniów do posługiwania się podręcznikiem gramatyki przy lekturze nieznanego tekstu oraz przy ćwiczeniach piśmiennych.

Ćwiczenia piśmienne.

Ćwicznia piśmienne należy ściśle dostosować do celu praktycznego: możności porozumienia się z cudzoziemcem w zakresie najprostszych zjawisk z niektórych dziedzin życia codziennego. Rodzaj ćwiczeń piśmiennych ulega bardzo powolnej ewolucji pod względem trudności.

które nastręczają uczniom. W klasie II ćwicztnia piśmienne ograniczają się do przepisywania, połączonego w miarę możności z przeróbką gramatyczną oraz do formułowania odpowiedzi na łatwe pytania o treści, zaczerpniętej z przerobionego tekstu: w klasie III, poza wyżej wymienionemi ćwiczeniami, stosuje się ponadto autodyktat. Dopiero w klasie IV rozmaitość ćwiczeń piśmiennych ulega pewnemu wzbogaceniu przez prowadzenie łatwych i krótkich listów o treści praktycznej, na którą to formę należy położyć główny nacisk.

Ćwiczenia piśmienne służą równocześnie do utrwalenia pewnych wiadomości, niektórych form gramatycznych, oraz zaprawiają ucznia do stosowania poprawnej pisowni.

Korelacja z innemi przedmiotami nauczania.

W sprawie języka nadobowiązkowego należy wykorzystywać wiadomości z zakresu słownictwa i gramatyki (morfologji i składni), zdobyte przez ucznia w nauce łaciny i obowiązkowego języka obcego, nowożytnego. Aby ułatwić uczniowi zapamiętanie poznawanych zjawisk językowych, należy wyzyskiwać liczne lecz okolicznościowe wypadki etymologicznego i semantycznego pokrewieństwa wyrazów wspólnych językowi nauczanemu i innym uczniowi znanym językiem.

Przy nadarzających się sposobnościach należy nawiązywać do wiadomości uczniów z nauki geografji i historji.

Organizacja szkół.

Nadanie nazwy.

Nr. II. 1055/36. Pan Minister W. R. i O. P. pismem z dnia 15 stycznia 1936 r. Nr. II. S. 7099/35 nadał Państw. Gimn. Żeńsk. w Tarnopolu nazwę: „Pństw. Gimn. Żeńskie im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Tarnopolu“.

Kursy zawodowe.

Pan Kurator udzielił rozporządzeniem z dnia 17 stycznia 1936 r. Nr. III. 149/36 zezwolenia na otwarcie i prowadzenie przy Prywatnej Szkole Przemysłowej Żeńskiej T. S. P. prywatnego 6-miesięcznego kursu gospodarstwa domowego pod nazwą: Prywatny 6-miesięczny Kurs Gospodarstwa Domowego Tow. Szk. Przem. w Stanisławowie, ul. Min. Pierackiego Nr. 55.

Konkursy.

Konkursy na stanowiska kierowników publ. szkół powszechnych.

L. p.	Powiat	Miejscowość	Stopień organizacyjny szkoły	Charakter (męska, żeńska, koedukacyjna) szkoły	Nazwa im. ... ... szkoły	Język wykładowy	Do użytku kierownika: mieszkanie służbowe złożone z ... ubikac.	Do użytku kierownika: grunt o obszarze	Uwaga
1	**Dobromil**	Kniażpol	3 kl.	koed	—	ruski	3 ubik.	pół mg.	
2	**Lubaczów**	Lubaczów	7 „	żeńska	—	polski	—	—	
3	„	Chotylub	3	koed.	—	pol.-r.	3 ubik.	—	Konkurs -2gi
4	„	Hruszów	3 „	„	—	„	—	—	
5	**Lwów**	Lwów-miast.	7 „	męsk.	kr. J. Sobieskieg	polski	—	—	
6	**Przemyśl**	Przemyśl	7 „	„	Konarskiego	„	3 ubik.	—	Kand. z W. K. N.
7	„	Fredropol	3 „	koed.	—	pol. r.	3 „	—	
8	**Rawa Ruska**	Bełzec	5 „	„	—	polski	4 ubik.	—	
9	„	Chlewczany	7 „	„	—	pol -r.	—	—	
10	„	Rawa Ruska	7 „	męsk.	im. Sobieskieg	polski	—	—	Konkurs 2-gi
11	**Rohatyn**	Pomonięta	3 „	koed.	—	pol.-r.	3 ubik.	—	
12	**Rzeszów**	Lecka	4 „	„	—	polski	3 „	1075 m²	Konkurs 2-gi
13	„	Pstrągowa Górna	2 „	„	—	„	—	4740 m²	Konkurs 2-gi
14	**Skałat**	Zielona	2 „	„	—	„	—	—	
15	**Sokal**	Krystynopol	7 „	„	—	„	4 ubik.	2 mg	
16	„	Waręż	6 „	„	—	„	3 „	¾ mg.	
17	**Stanisławów**	Chomiaków	3 „	„	—	pol.-r	—	—	
18	**Stryj**	Podhorodce	4 „	„	—	„	3 ubik.	—	Konkurs 3-ci
19	**Tarnopol**	Dubowce	3 „	„	—	„	3 „	—	
20	„	Obarzańce	3 „	„	—	polski	3 „	1000 m²	

L. porz	Powiat	Miejscowość	Stopień organizacyjny	Charakter (męska, żeńska, koedukacyjna)	Nazwa im. im. ...	Język wykładowy	Do użytku kierownika		Uwaga
			szkoły				mieszkanie służbowe złożone z ... ubikac.	grunt o obszarze	
21	Tłumacz	Otynja	7 kl.	męsk.	—	pol.	—	—	
22	„	Okniany	3 „	koed.	—	„	3 ubik.	—	
23	Zbaraż	Czernichowce	4 „	„	—	pol.-r.	—	—	

Podania o posady objęte powyższym konkursem należy wnosić drogą służbową erminie do 15 kwietnia 1936 r.

Ogłoszenia.

Filmy „Dawid Copperfield“ i „Burza nad światem“.

Pismo Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 22 stycznia 1936 r. Nr. II. Szt. 572/36.

Nr. O. 1425/36. Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego poleca uwadze filmy p. t. „Dawid Copperfield“ i „Burza nad światem“ ze względu na ich wartości wychowawcze i artystyczne. „Dawid Copperfield“, osnuty na tle powieści K. Dickensa, został przez Komisję Oceny Filmów uznany za „dozwolony dla młodzieży“ i „artystyczny“. Film zaś „Burza nad światem“, przedstawiający dzieje „wielkiej wojny“ na podstawie autentycznych zdjęć, w części polskiej zmontowany przez Wojskowy Instytut Naukowo-Oświatowy, został również uznany za „dozwolony dla młodzieży“ i uzyskał kwalifikację „kształcący“. Oba filmy nadają się dla starszych roczników młodzieży szkół powszechnych oraz w szczególności dla młodzieży szkół średnich.

Towarzystwo filmowe „Metro Goldwyn - Mayer“ i „Fox Film“, których własnością są filmy powyższe, oświadczyły gotowość urządzenia szeregu przedstawień dla młodzieży szkolnej po cenach popularnych (40 gr), ofiarując zarazem pewną ilość biletów bezpłatnych dla młodzieży niezamożnej.

O tem zechcą Kuratorja zawiadomić podległe sobie Inspektoraty Dyrekcje i Kierownictwa szkół i zakładów naukowych[1]).

Naczelnik Wydziału: (—) *Dr. Wł. Zawistowski.*

Ulgi kolejowe szkolne.

Ulgi kolejowe w wieku ponad 30 lat.

Nr. O. 2583/36. Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego podaje do wiadomości, że Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w konkretnym przypadku pismem z dnia 10 lutego 1936 r. Nr. I. Praw. 2540/21/36 zgodnie z decyzją Ministerstwa Komunikacji nie zezwoliło na wydawanie uczniom w wieku ponad 30 lat legitymacyj z pozostawieniem klauzuli, upoważniającej do korzystania z ulg kolejowych; na legitymacjach tych uczniów wspomniana klauzula winna być unieważniona przez wyraźne i trwałe przekreślenie.

Zarazem Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wyjaśniło, że terminy ważności legitymacji szkolnej, uwidocznione na blankietach wzoru Nr. 1 a), zgodnie z decyzją Ministerstwa Komunikacji nie mogą być zmieniane w poszczególnych przypadkach w zależności od podziału roku szkolnego, gdyż jakakolwiek zmiana znormalizowanego blankietu legitymacji szkolnej utrudniałaby kontrolę przy przejazdach kolejowych uczniów.

W związku z powyższem Kuratorjum na skutek pisma Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 7 lutego 1936 r. Nr. I. Praw. 2540/26/36 powiadamia, że indywidualne podania osób, odbywających studja i będących w wieku ponad 30 lat o przyznanie szkolnych ulg kolejowych, należy uważać za załatwione odmownie.

Ulgi dla absolwentów.

Pismo Ministerstwa Komunikacji, Departament Handlowo-Taryfowy, Nr. HO. II. 24/212 do wszystkich dyrekcyj okręgowych kolei państwowych [2])

Nr. O. 2099/36. Z uwagi na to, że w związku ze zmianą przepisów taryfowych o przejazdach młodzieży szkolnej z dnia 1 stycznia 1934 r. i z dnia 1 września 1935 r. niektóre szkoły, nie będąc poinformowane

---

[1]) Rozesłano w osobnych odbitkach.

[2]) Podane do wiadomości pismem Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 31 stycznia 1936 r. Nr. I. Praw. 2540/17/36.

na czas o zmianach tych przepisów, wydały niewłaściwie zaświadczenia szkolne do korzystania z ulg kolejowych np. absolwentom, Ministerstwo Komunikacji, nie upatrując w tych przypadkach złej woli tak ze strony szkół, jak również ze strony uczniów, poleca umorzyć zalegające obecnie jeszcze sprawy, jakie wynikły wskutek niewłaściwych przejazdów: 1) absolwentów szkół w okresie feryj letnich, 2) wychowańcom tych ze wspomnianego wykazu i dotąd w nim nieumieszczonych, chociażby zakładów naukowych (Dz. T. i Z. K. z r. 1935 Nr. 34) zostały omyłkowo opuszczone, a obecnie są już do niego włączone np. szkoły położnych.

Z umorzenia spraw, będących w toku załatwienia, nie należy wysnuwać wniosku, że mogą również być uwzględnione:

a) reklamacje tych podróżnych, którzy dotychczas już uiścili dopłaty na skutek wezwania ze strony kolei,

b) podania o umorzenie dopłat dotyczące szkół celowo skreślonych ze wspomnianego wykazu i dotąd w nim nieumieszczonych chociażby w przyszłości miały być włączone do wykazu z powrotem .

Za Dyrektora Departamentu: (—) *St. Rogalski.*

Sprzedaż materjałów zbędnych i odpadków.

Pismo Ministerstwa Skarbu z dnia 16 stycznia 1936 r. L. D. III. 19006/2/35.

Wyniki kontroli, przeprowadzonej przez Najwyższą Izbę Kontroli, stwierdzają, że niektóre urzędy i przedsiębiorstwa państwowe sprzedają materjały zbędne i odpadki z wolnej ręki na specjalnie dogodnych warunkach nie bezpośrednio Lidze Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej, lecz upoważnionym przez Ligę osobom prywatnym. Osoby te, ograniczając się do wypłaty Lidze stosunkowo nieznacznego procentu od ceny nabycia materjałów, pozbywają skolei wspomniane przedmioty ze znacznym zyskiem.

Powyższa praktyka, powodując poważne straty dla Skarbu Państwa obniża powagę zarówno odnośnych urzędów, względnie przedsiębiorstw państwowych jak i Ligi, której przysparza jedynie drobną część faktycznych zysków, osiąganych przez pośredników.

Jak z powyższego stanu rzeczy wynika, dotychczasowy system sprzedaży materjałów zbędnych i odpadków Lidze Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej jest niedopuszczalnem, poza-budżetowem subsydjowaniem Ligi kosztem Skarbu Państwa i to w sposób niezapewniający doniosłym i pożytecznym celom, reprezentowanym przez Ligę istotnych i współmiernych ze stratami Skarbu Państwa korzyści.

W związku z powyższem Ministerstwo Skarbu prosi o niezwłoczne rozwiązanie odpowiednich umów z Ligą Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej oraz o traktowanie jej odtąd przy sprzedaży wyeliminowanych przedmiotów narówni z innymi prywatnymi oferentami.

Minister Skarbu: (—) *E. Kwiatkowski.*

Pismo Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 4 lutego 1936 r. Nr. I. R. 482/36.

Nr. O. 2326/36. Powyższe zarządzenie Ministerstwa Skarbu w sprawie traktowania Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej przy sprzedaży materjałów zbędnych narówni z innymi prywatnymi oferentami Ministerstwo przesyła do wiadomości i stosowania.

Naczelnik Wydziału: (—) *A. Nowak.*

Wycieczka krajoznawcza.

Nr. O. 2324/36. Koło Opiekunów Kół Krajoznawczych Młodzieży Okręgu Szkolnego Lwowskiego ogłasza wycieczkę wzdłuż trasy: Lwów-Sandomierz - Kielce - Częstochowa - Katowice (Śląsk) - Kraków - Lwów.

Koszta nie przekroczą 55 zł, czas trwania pięć dni; termin odbycia wycieczki — czerwiec.

Zgłoszenia przyjmuje Zarząd Koła (Lwów, ul. Bourlarda L. 5) do dnia 15 marca.

Wizytatorzy nauki religji gr. kat.

(*Biskupstwo stanisławowskie*).

Dziekanat bohorodczański.

Ks. Hordynskyj Wasyl, proboszcz w Głębokiem, na: Sadzawę, Niewoczyn, Łesiówkę, Hryniówkę, Chmielówkę, Głębokie, Chlebówkę, Bohorodczany miasto, Bohorodczany Stare i Zarzyce Bohorodczańskie.

Ks. Procyk Grzegorz, proboszcz w Monasterczanach, na: Pochówkę, Horocholinę, Grabowiec, Żuraki, Starunię, Monasterczany, Sołotwinę, Rosulnę, Kosmacz i Dźwiniacz.

Ks. Kosewycz Włodzimierz, administrator w Rakowcu, na: Mołotków, Babcze, Markowę, Maniawę, Kryczkę, Porohy, Bogrówkę, Jabłonkę, Rakowiec i Krzywiec.

Dziekanat buczacki.

Ks. Baranowskyj Eustachy, proboszcz z Rukomysza, na: Barysz, Buczacz, Hrehorów, Żyznamierz, Zielona, Zubrzec Przewłokę i Soroki.

Ks. Halibej Jan, proboszcz w Skomorochach, na: Hubin, Kośmierzyn, Porchowę, Potok Złoty, Rukomysz, Snowidów, Sokołów i Ściankę.

Ks. Monastyrskyj Włodzimierz, proboszcz w Hrehorowie, na: Weleśniów, Kowalówkę, Monasterzyska, Jezierzany, Skomorochy, Szwejków i Jarhorów.

Dziekanat horodeński

Ks. Strilczyk Andrzej, proboszcz w Strzelczu, na: Horodenkę, Serafińce, Horodnicę, Potoczyska, Siemakowce, Michalcze, Soroki, Wierzbowiec, Jasieniów, Głuszków, Czerniatyn, Okno, Targowicę i Toporowce.

Ks. Nawrockyj Anatol, administrator w Potoczyskach, na: Strzelcze, Czernelicę, Kopaczyńce, Dąbki, Repużyńce, Daleszowę, Kolanki, Olejowę, Tyszkowce, Rakowiec, Semenówkę, Korniów i Kunisowce.

Dziekanat husiatyński.

Ks. Rohoszewskyj Marjan, proboszcz w Suchostawie, na: Kopyczyńce, Kotówkę, Teklówkę, Hadyńkowce, Szwajkowce, Oryszkowce, Tudorów, Majdan, Jabłonów i Suchostaw.

Ks. Lubowycz Jan, proboszcz w Iwanówce, na: Chorostków, Chłopówkę, Uwisłę, Peremiłów, Karaszyńce, Wierzchowce, Kluwińce, Howiłów Mały, Mszaniec i Iwanówkę.

Ks. Pawłyk Wasyl, proboszcz w Postołówce, na: Horodniki, Celejów, Myszkowce, Nizborg Nowy, Niżborg Stary, Niżborg Szlachecki, Samołuski, Trybuchowce, Łyczkowce, Husiatyn i Postołówkę.

Ks. Kisiłewskyj Nestor, proboszcz w Krogulcu, na: Suchodół, Szydłowce, Zieloną, Sidorów, Czabarówkę, Wasylkowce, Krogulec, Kociubińce, Żabińce, Probużnę, Hryńkowce i Tłusteńkie.

Dziekanat jezupolski.

Ks. Biłyńskyj Konstanty, proboszcz w Strychańcu, na: Jezupol, Sielec, Poberezie, Strychańce, Dołhe, Miłowanie, Hanusowce i Uzin.

Ks. Samotułka Włodzimierz, proboszcz w Błudnikach, na: Ciężów Bodnarów, Majdan, Sopohów, Bryń, Wiktorów i Komarów.

Ks. Gawackyj Jarosław, proboszcz w Roszniowie, na: Temerowce, Sieliszcze, Błudniki, Pukasowce, Kurypów, Ostrów, Dorohów, Kołodziejów.

Dziekanat żukowski.

Ks. Hrabeć Dymitr Roman, proboszcz w Obertynie, na: Dżurków, Jakóbówkę, Winograd, Ostrowiec, Obertyn, Żuków, Rosochacz, Żukocin, Liski, Korszów, Kamionki Wielkie, Czeremchów i Chlebiczyn Leśny.

Ks. Durdełło Grzegorz, proboszcz w Chocimierzu,, na: Chocimierz, Żabokruki, Żywaczów, Niezwiska, Łuka, Piotrów, Podwerbce, Czortowiec i Harasymów.

Dziekanat zaleszczycki.

Ks. Świstel Juljan, proboszcz w Nyrkowie, na: Worwolińce, Uhryńkowce, Dupliska, Dźwiniacz, Uścieczko, Tłuste, Hołowczyńce, Torskie, Iwanie nad Dniestrem, Nyrków i Nahorzany.

Ks. Czużak Wasyl, proboszcz w Burakówce, na: Beremiany, Burakówkę, Koszyłowce, Chmielową, Latacz, Świdową, Muchawkę i Sadki.

Ks. Mykuła Michał, proboszcz w Kasperowcach, na: Żeżawę, Zaleszczyki, Bedrykowce, Zazulińce, Winiatyńce, Kasperowce, Gródek i Szczytowce.

Dziekanat kołomyjski.

Ks. kanonik Rusyn Aleksander, proboszcz w Kołomyi, na wszystkie szkoły miasta Kołomyi.

Ks. Cybyk Hilary, proboszcz w Nazurnej, na: Gwoździec Miasto, Gwoździec Stary, Gwoździec Mały, Balińce, Trofanówkę, Buczaczki, Ostapkowce, Czechowę i Słobódkę Polną.

Ks. Sulatyckyj Michał, proboszcz w Zabłotowie, na: Siemakowce, Zamulińce, Kułaczkowce, Chomiakówkę, Nazurnę, Zahajpol i Kobylec.

Ks. Donygewycz Jan, proboszcz w Korniczu, na: Pererów, Matyjowce, Załucze n. Pr., Trościankę, Pyłypy, Debesławce, Tracz, Haniów Cuculin, Oskrzesińce, Słobódkę Leśną i Rakowczyk.

Ks. Sawczyńskyj Eugenjusz, proboszcz w Gwoźdźcu, na: Tłumaczyk, Iwanowce, Kamionki Małe, Piadyki, Dobrowódkę, Turkę, Ceniawę, Podhajczyki, Kornicz i Korolówkę.

Dziekanat kosowski.

Ks. Skobelkyj Leon, proboszcz w Kutach Starych, na: Kosów (miasto), Kuty (miasto), Kuty Stare, Rybno, Sokołówkę, Jaworów, Riczkę, Białoberezkę, Babin, Rostoki, Rożen Wielki.

Ks. Hryhorczuk Wasyl, proboszcz w Rybnem, na: Kobaki, Chomczyn, Kosów Stary, Wierzbowiec, Tudiów, Rożen Mały, Smodne, Czerhanówkę, Moskalówkę, Horod.

Ks. Berezowskyj Jan, proboszcz w Białoberezce, na: Barwinkową, Uścieryki, Dołhopole, Perechrestne, Stebne, Żabie Ilcia, Żabie Słupejka, Krasnoiłę, Hołowy, Krzyworównię, Bereźnicę, Feruskułę, Hryniawę, Jaworów i Jasienów Górny.

Dziekanat kudryniecki.

Ks. Rajd Wiktor, proboszcz w Korolówce, na: Załucze, Turylcze, Wierzbówkę, Podfilipie, Sapohów, Szyszkowce, Chudyjowce, Skowiatyn, Borszczów, Muszkatówkę, Wierzchniakowce, Piszczatyńce z Wysieczką, Korolówkę i Nowosiółkę Kostiukową, Strzałkowce i Jurjampol.

Ks. Iskowicz Stefan, proboszcz w Olchowcu, na: Germakówkę, Mielnice, Chudykowce, Uście Biskupie, Filipkowce, Michałków, Babińce, Sinków, Szuparkę, Horoszowę, Krzywcze, Niwrę i Kołodróbkę.

Ks. Kapustyńskyj Aleksander, proboszcz w Mielnicy, honorowy kanonik i dziekan, na: Dźwiniaczkę, Michałówkę, Wołkowce n. Dniestrem, Dźwinogród, Łatkowce z Babińczykami, Boryszkowce, Bielowce, Kozaczówkę, Paniowce, Kudryńce, Zalesie, Nowosiółkę i Iwanie Puste.

Dziekanat nadwórniański.

Ks. szambelan Łucyk Jan, proboszcz w Nadwórnej, na: Delatyn, Łuh, Nazawizów, Fitków, Tarnowicę, Przerośl, Pniów, Pasieczną, Zieloną, Rafajłową, Zielenicę, Ferental, Sałatruk i Bitków.

Ks. Sowiakowskyj Michal, proboszcz w Przeroślu, na: Nadwórnę, Strymbę, Łojową, Hwozd, Cucyłów, Paryszcze, Glinki, Majdan Górny, Majdan Średni, Weleśnicę Małą, Kubajówkę i Łomadżyn.

Ks. Niżyńskyj Aleksander, probosz w Fitkowie, na: Zarzecze, Dorę, Mikuliczyn, Jaremcze, Tatarów, Worochtę, Czarne i Białe Osławy, Czarny Potok, Krasnę, Łanczyn, Dobrotów, Sadzawkę i Jabłonicę.

Dziekanat pistyński.

Ks. Bachtałowskyj Kornel, proboszcz w Stopczatowie, na: Ispas,

Myszyn, Mykietyńce, Utoropy, Pistyń, Szeszory, Prokurawę, Brustury, Kosmacz i Stopczatów.

Ks. Androchowycz Konstanty, proboszcz w Ispasie, na: Kniażdwór, Kluczów Wielki, Kluczów Mały, Markówkę, Sopów, Wierbiąż Niżny i Wierbiąż Wyżny.

Ks. Majkowskyj Aleksander, proboszcz w Kniażdworze, na: Akreszory, Banię Berezów, Berezów, Luczę, Mołodiatyn, Peczeniżyn, Rungury i Tekuczę.

Dziekanat skalski.

Ks. Łucyk Jarosław, proboszcz w Burdiakowcach, na: Bosyry, Kociubińczyki, Siekierzyńce, Dubówkę, Kryweńkie, Wasylków, Skałę, Bereżankę i Iwanków.

Ks. Huniowskyj Aleksy, proboszcz w Łanowcach, na: Wołkowce, Żylińce, Piłatkowce, Tarnawkę, Zalesie, Młynki, Jezierzany, Hłuboczek, Pieńki, Bilcze Złote, Myszków, Muszkarów i Kapuścińce.

Ks. Brykowicz Iwan, proboszcz w Krzyweńkiem, na: Czarnokońce Wielkie, Czarnokońce Małe, Łosiacz, Dawidkowce, Kolendziany, Szmańkowczyki, Szmańkowce, Burdiakowce i Gusztyn.

Ks. Kowcz Wasyl, ekspozyt w Kapuścińcach, na: Łanowce, Lisowce, Szypowce, Ułaszkowce, Sosulówkę,, Rosochacz, Uhryń, Szerszeniowce i Oleksińce.

Dziekanat śniatyński.

Ks. Simowycz Apolon, proboszcz w Rożniowie, na: Rożniów, Rożniów za rzeką, Nowosielicę, Dżurów, Popielniki, Tuczapy, Drapasymów, Kniaże, Trośnianiec.

Ks. Nowyckyj Wasyl, proboszcz w Ołeszkowie, na: Widynów, Karłów, Wołczkowce, Orelec, Rudniki, Rusów, Hańkowce, Zadubrowce, Załucze nad Czer., Albanówkę.

Ks. Biłyńskyj Leonty, proboszcz w Karłowie, na: Budyłów, Mikulińce, Zawale, Uście nad Prut., Tulowę, Bełełuję, Krasnostawce, Olechów, Lubkowce i Kiluchów.

Ks. Orenczuk Ilja, proboszcz w Śniatynie, na: Śniatyn, Kulaczyn, Potoczyn, Rudolfsdorf, na Balkach Stecowę.

Dziekanat Stanisławów-miasto.

Ks. kanonik Łobodycz Roman na wszystkie szkoły średnie i powszechne w Stanisławowie.

Dziekanat stanisławowski.

Ks. Łenkawskyj Włodzimierz, proboszcz w Zagwoździu, na: Chomiaków, Czernijów, Chryplin, Mykietyńce, Uhorniki i Podłuże.

Ks. Wyniawskyj Włodzimierz, proboszcz w Iwanówce, na: Opryszowce, Pacyków, Zagwóźdź, Pasieczną, Uhrynów Gór., Uhrynów Dol., Jamnicę, Pawełcze, Rybno, Wołczyniec.

Ks. Kisiłewskyj Nestor, proboszcz w Radczy, na: Łysiec, Łysiec Stary, Iwanówkę, Radczę, Drohomirczany i Krechowce.

Dziekanat tyśmieniecki.

Ks. Zinko Grzegorz, proboszcz w Ostrynji, na: Czarnołóżce, Krzywotuły, Krasiłówkę, Chomiakówkę, Markowce, Bratkowce i Lackie Szlacheckie.

Ks. Werhanowskyj Bronisław, proboszcz w Olszanicy, na: Tyśmienicę, Ostrynię, Olszanicę, Podpieczary, Kołodziejówkę, Dobrowlany.

Ks. Hlibowyckyj Teofil, proboszcz w Podpieczarach, na: Tyśmieniczany, Zabereże, Kamienne, Wołosów, Winograd, Weleśnicę, Woronę, Hawryłówkę.

Dziekanat tłumacki.

Ks. Ripeckyj Roman, proboszcz w Tłumaczu, na: Tłumacz, Łokutki, Hryniowce, Kolińce, Nadorożnę, Kłubowce, Pszeniczniki, Pałahicze, Okniany, Bratyszów, Antoniówkę, Kutyskę.

Ks. Jaworskyj Antoni, proboszcz w Pużnikach, na: Bortniki, Delawę, Dolinę, Gruszkę, Korolówkę, Jezierzany, Oleszę, Pużniki.

Ks. Majkowskyj Jarosław, proboszcz w Hołoskowie, na: Hołosków, Mołodyjów, Ottynię, Uhorniki, Skopówkę, Targowicę, Grabicz, Hostów, Przybyłów, Bohorodyczyn.

Dziekanat uściecki.

Ks. Koropeckyj Włodzimierz, proboszcz w Oleszowie, na: Koropiec, Nowosiółkę Koropiecką, Przewoziec, Stojłę, Łuh, Horyhlady, Ostrę, Niżniów, Bukównę, Zadarów, Łazarówkę, Trościańce, Hnilcze.

Ks. Hawryszczak Andrzej, proboszcz w Uściu Zielonem, na: Uście Zielone, Międzygórze, Łukę, Tumirz, Delejów, Łany, Marjampol, Kon-

czaki, Krymidów, Krasiejów, Baranów, Lackie, Bobrowniki, Niskołyzy, Komarówkę i Petryłów.

Ks. Maksymiuk Prokop, proboszcz w Hnilczu, na: Meduchę, Międzyhorce, Toustobaby, Korzowę, Byszów, Dryszczów, Horożankę.

Dziekanat czortkowski.

Ks. Romanowskyj Michał, proboszcz w Byczkowcach, na: Budzanów, Byczkowce, Białę, Białobożnicę, Wierzbowiec, Dźwiniacz, Kosów, Łastówki i Romaszówkę.

Ks. Figol Michał, proboszcz w Szulhanówce, na: Pauszówkę, Dżuryn, Połowce, Trybuchowce, Czortków, Szulhanówkę, Jagielnicę Starą, Jazłowiec i Nowosiółkę.

Ks. Hnatiw Władysław, proboszcz w Osowcach, na: Osowce, Bobulińce, Kujdanów, Medwedowce, Pilawę, Petlikowce, Bielawińce, Pomorce i Pyszkowce.

Gr.-kat. Ordynarjat Biskupi w Przemyślu powierzył

1) ks. Mikołajowi Mylanyczowi, wicedziekanowi i proboszczowi w Moczarach k/Ustrzyk Dolnych, obowiązki wizytatora religji w szkołach ustrzyckiego dziekanatu w leskim powiecie;

2) ks. Antoniemu Fedoriakowi, proboszczowi w Liskowatem, w szkołach tegoż dziekanatu w dobromilskim powiecie (Nr. I. 2597/36);

3) ks. Juljanowi Pleszkiewiczowi, dziekanowi w Smborze, obowiązki wizytatora nauki religji gr.-kat. we wszystkich szkołach średnich i powszechnych w Samborze (Nr. BP. 29613/35);

4) ks. Michałowi Juźwiakowi, proboszczowi w Bronicy k/Drohobycza, obowiązki wizytatora nauki religji we wszystkich szkołach średnich, zawodowych i w szkołach powszechnych w Drohobyczu (Nr. BP. 28374/35).

Komisja egzaminacyjna na WKN.

Nr. I. 589/36. Ministerstwo W. R. i O. P. decyzją z dnia 2 stycznia b. r. Nr. II. P. 7061/35 zamianowało p. Marję Jaworską, wizytatorkę szkół Kuratorjum O. S. Lw. we Lwowie i p. Stefana Halibeja, wizytatora szkół Kurtorjum O. S. Lw. we Lwowie, dodatkowo na podstawie § 11 Statutu Państwowych Wyższych Kursów Nauczycielskich (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z r. 1928 Nr. 9, poz. 153) przewodniczącym Komisji Egzaminacyjnej dla eksternów przy Wyższym Kursie Nauczycielskim we Lwowie na pozostały okres trzechlecia, t. j. do końca grudnia 1937 r.

Książki, czasopisma.

Podręczniki szkolne.

Nr. I. 1992/36. Na podstawie pisma Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 31 stycznia 1936 r. Nr. II. Pr. 460/36 podaje się do wiadomości, że zatwierdzone zostały do użytku szkół powszechnych następujące podręczniki:

Dr. K. Mitkiewicz. Nauka o zdrowiu dla kl. VII,

Mul-Radomski-Tołpa. Nauka o zdrowiu łącznie z hygjeną dla kl. VII,

Włodzimierz Jarosz. Historja dla kl. VII.

Dwa pierwsze uzyskały ministerjalną aprobatę tylko na rok szkolny 1935/36.

Jaki zawód obrać.

Nr. O. 29169/35. Kuratorjum O. S. Lw. zwraca uwagę na wydawnictwo Warszawskiej Poradni Zawodowej dla Dziewcząt Stow. „Służba Obywatelska" p. t. „Jaki zawód obrać" (opracowała dr. J. Kasprowiczowa), które może być pomocą dla nauczycieli szkół po wszechnych w kierunku realizacji poradnika zawodowego.

Dotychchczas ukazały się w druku: Cz. I. Zawody rękodzielnicze; Cz. II. Zawody społeczno-wychowawcze; Cz. III. Zawody biurowo-handlowe.

Adres: Warszawska Poradnia Zawodowa S. S. O., Warszawa, ul. Mokotowska l. 6. Cena broszurki 15 gr.

W Nowogródzkiej Stronie.

Nr. O. 22890/35. Celem ułatwienia kierownictwom wycieczek obliczenia kosztów każdej poszczególnej wycieczki, ułożenia programów zwiedzania i wskazania na najciekawsze objekty godne zwiedzenia, Związek Propagandy Turystycznej Ziemi Nowogródzkiej (Nowogródek, ul. Kościelna 3) wydaje miesięcznik turystyczno informacyjny p. t. „W Nowogródzkiej Stronie", w którym umieszczane są wszelkie wiadomości o Nowogrodczyźnie oraz wszelkie zmiany tak w kosztach wycieczek, jak również i w programach zwiedzania, zachodzące od czasu do czasu w zależności od stanu drogi i innych warunków miejscowych.

Prenumerata roczna wynosi wraz z przesyłką 3 zł.

Sen o królu samolocie.

Nr. O. 23336/35. Fundacja „Dom Ludowy Wisła" w Krakowie (ul. Radziwiłłowska 23, P. K. O. Nr. 409380), uznając potrzebę i zna-

czenie polskiego lotnictwa, wydała własnym nakładem baśń sceniczną w czterech odsłonach krakowskiej literatki Ireny Szczepańskiej p. t. „Sen o Królu Samolocie“.

Jest to sztuczka dla dzieci napisana łatwym wierszem, nadająca się do grania przez teatralne zespoły szkół powszechnych, mogąca szerzyć swemi przedstawieniami pamięć o lotnictwie, jakoteż przysparzać dochodów na cele polskiego lotnictwa.

Cena starannie wydanego egzemplarza wynosi z przesyłką pocztową 60 gr.

Trylogja H. Sienkiewicza.

Celem umożliwienia każdemu Polakowi nabycia Trylogji Henryka Sienkiewicza, Zakład Narodowy imienia Ossolińskich we Lwowie przystępuje do najtańszego jej wydania w formacie kieszonkowym, zaopatrzonego w objaśnienia rzeczowe i językowe. Do każdej części Trylogji niniejszego wydania dodaje Ossolineum mapkę historyczną terenu, na którym odbywa się akcja powieści.

Nadto wydana będzie duża mapa ścienna formatu 90/100 cm, zawierająca wszystkie miejscowości (około 750) wymienione w Trylogji, a znajdujące się na terenie Rzplitej Polskiej i jej pogranicza.

Komplet stanowi 26 tomików i 4 mapki. Przy wpłacaniu częściowem (za każdą osobną część Trylogji) cena całości wyniesie 17 złotych a mianowicie;

Ogniem i Mieczem	w	8	tomikach	zł. 5·—
Potop	„	13	„	„ 9·—
Pan Wołodyjowski	›	5	„	„ 3·—

przyczem do każdej powieści otrzyma się bezpłatnie mapkę historyczną, która będzie dołączona do 1-go tomiku każdej części.

Przy nabywaniu w księgarniach poszczególnych tomików po 70 groszy cena całej Trylogji wyniesie 18 zł. 20 gr, przytem za 4 mapki należeć się będzie dopłata zł 2·— czyli cena całości wyniesie 20 zł. 20 gr.

Te 4 mapki nabywać będzie można oddzielnie za 2·—.

Kto zapłaci gotówką zgóry za 12 egzemplarzy Trylogji, ten otrzyma dodatkowo 1 egzemplarzbezpłatnie.

Instytucje oświatowo-społeczne, stowarzyszenia, szkoły, oddziały wojskowe, W. P. i t. p., wpłacające zgóry za 100 egzemplarzy, otrzymają dodatkowo bezpłatnie 20 egzemplarzy.

Dla Twego Zdrowia.

Nr. O. 2941/36. Kuratorjum zwraca uwagę na dzieło dr. Henryka Mierzeckiego, pod tytułem „Dla Twego Zdrowia“, traktujące o chorobach wenerycznych.

Dziełko wydane nakładem Wiadomości Lekarskich (Lwów-Warszawa-Kraków) zostało zalecone przez Ministerstwo W. R. i O. P. (Dz. Urz. Min. Nr. 8/35) jako książka pomocnicza dla nauczycielstwa oraz lekarzy w szkołach średnich ogólnokształcących, gdyż zawiera ciekawe wiadomości historyczne, jasno i przystępnie przedstawione fachowe wiadomości, które snadnie dadzą się zużytkować w czasie pogadanek i w akcji uświadamiania ludu o nieszczęściu, jakie niosą ze sobą choroby weneryczne.

Cena dziełka wraz z przesyłką pocztową 1 zł.

Dziełko można nabywać w Redakcji „Wiadomości Lekarskich" Lwów, ul. Akademicka 5.

Nadesłane.

Państwowe Wydawnictwo Książek. Warszawa-Lwów.

Marja Kownacka. Kukuryku na ręczniku. Ilustrowała F. Themerson. Cena *zł* 1·10, w kartonie *zł.* 1·80.

Książeczka zawiera piętnaście powiastek dla dzieci w wieku do lat 10, barwnie i wesolo opisanych przez autorkę „Platusiowego pamiętnika".

Nowa książka podaje tematy z zakresu higjeny i kultury życia codziennego.

Ewa Szelburg-Zarembina. Ogród Króla Marcina. Wyd. II. Cena *zł* 2·20.

Ogród Króla Marcina swą treścią zainteresuje niewątpliwie młodych czytelników. W baśni tej dowiadujemy się, jak po wyjeździe ludzi, ogrodem zawładnęły chwasty i szkodniki. Bezkrólewie przerwane zostało jednak przybyciem ogrodnika Marcina, który wspomagany przez dziewczynkę Irusię i przez armję sprzymierzonych z ludźmi zwierząt, roślin, owadów i ptaków — zwycięża napastników.

Gustaw Morcinek. Po kamienistej drodze. Powieść. Okładka i ilustracje Janiny Konarskiej. Cena zł. 3·50.

Zapamiętała miłość starej Otrembiny, wychowującej swego syna i prowadzącej go ku lepszej doli, obraz matki, idącej po kamienistej drodze życia, po swe jedyne i najwyższe szczęście, zostanie na długo w pamięci czytelnika.

Książnica-Atlas. Lwów-Warszawa.

Michał Tarnowski. Cejlon Wyspa Rajska. Notatki z podróży z 28 rycinami i 2 mapkami. (Dookoła ziemi. Bibljoteczka Geograficzno-Podróżnicza wydawana staraniem Zrzeszenia Polskich Nauczycieli Geografji T. 15).

Świat i Życie. Zeszyt drugi tomu IV. Zeszyt ten zawiera: artykuł prof. St. Estreichera „Prawo“, który wprowadza czytelnika nie w szczegóły prawa, lecz w samą istotę prawa wogóle, podkreślając różnicę między prawem państwowem, zwyczajowem i normą etyczną; dwa artykuły doc. dr. B. Suchodolskiego „Postęp“ i „Praca“, artykuł dr. A. Herzta „Proletarjat“, dające wgląd w historję ruchów robotniczych i pozwalający zorjentować się w podłożu ideologicznem tych ruchów, dalej dwa artykuły z zakresu filozofji prof. Wł. Tatarkiewicza „Pozytywizm“ i prof. R. Ingardena „Poznanie“.

Z działu humanistyki artykuł prof. dr. J. Krzyżanowskiego „Powieść“ przeznaczony jest dla tych, którzy na każdym kroku stykają się z powieścią w życiu codziennem, a którzy nigdy nie zastanawiali się nad tem, skąd się wziął ten tak popularny dzisiaj gatunek literacki i na czem polega jego istota i odrębność; art. zaś prof. dr. Wł. Antoniewicza „Prehistorja“, zaopatrzona w liczne tablice i wykresy, w łatwy i przystępny sposób informuje czytelnika w kompleksie trudnych zagadnień związanych z prehistorją.

Reszta artykułów poświęcona jest zagadnieniom przyrodniczym. Studjum prof. J. Piotrowskiego „Pomiary ziemi“ omawia zagadnienia takie, jak triangulację, niwelację, robienie planów i t. d. Ministerstwo W. R i O. P. specjalny nacisk kładzie na te właśnie zagadnienia. Artykuły prof. dr. St. Ziemeckiego „Promieniowanie“ i prof. dr. L. Wertensteina „Promieniotwórczość“ informują o najnowszych odkryciach z zakresu promieniowania i promieniotwórczości.

Wreszcie są artykuły O. Żukowskiego „Porty“ i prof. K. Nitscha „Poprawność językowa“, w którym znakomity filolog krakowski rozprawia się nietylko z t. zw. „błędami“, ale i z nadmiernym puryzmem językowym.

Numer specjalny „Polska“ zarysu encyklopedycznego „Świat i Życie“.

Jako specjalny zeszyt zarysu encyklopedycznego „Świat i Życie“ (nakł. Książnicy Atlas) ukazał się zeszyt specjalny poświęcony Polsce. Zeszyt ten stanowi bezpłatne premjum dla prenumeratorów „Swiata Życia“, poza tem jest jednak do nabycia w osobnej sprzedaży.

Cały szereg artykułów złożył się na ten zeszyt. Jest to próba syntetycznej charakterystyki całego ogromnego zagadnienia „Polska“, podjęta przez najwybitniejszych uczonych i pisarzy polskich, którzy do zadania swego przystąpili z całym pietyzmem i z poczuciem pełnej odpowiedzialności za swoją pracę i poglądy. Zeszyt rozpoczyna się od obrazu przyrodniczego Polski. Składają się na ten obraz cztery artykuly: „Krajobraz geograficzny Polski“ (prof. Eugenjusz Romer), „Budowa geologiczna Polski“ (prof. dr. Jan Lewiński), „Szata roślinna“ (prof. dr. January Kołodziejczyk), oraz „Fauna Polski“ (prof. dr.

Tadeusz Wolski). Prof. dr. Jan Czekanowski pisze o ludności polskiej pod względem demograficznym i plemiennym, prof. dr. Kazimierz Nitsch o języku polskim, prof. Adam Fischer o „Ludzie polskim" pod względem geograficznym, zaś dr. Łucja Charewiczowa „o miastach polskich", przedstawiając w swym artykule zarówno historję miast polskich, jak i ich stan dzisiejszy. Dział ten kończy artykuł Tadeusza Sławińskiego o życiu gospodarczem Polski.

Następny dział to zagadnienie kultury polskiej: „Dzieje Polski", artykuł prof. dr. Zakrzewskiego, „Literatura polska", prof. dr. Juljana Krzyżanowskiego, „Muzyka polska" doc. dr. Bronisławy Keuprulian, oraz „Sztuka Polska" doc. dr. Juljusza Starzyńskiego.

Dział ten zamyka syntetyczny artykuł „Polska na tle kultury międzynarodowej prof. dr. Zygmunta Łempickiego, w plastyczny i przekonywujący sposób uświadamiający czytelnikowi wartość i znaczenie z punktu widzenia ogólnoludzkiego kultury polskiej.

Ostatnim artykułem w tym zeszycie specjalnym jest artykuł St. J. Paprockiego „Polacy zagranicą", którzy zdala od ojczyzny zamieszkują różne części kuli ziemskiej.

Przyroda i Techika.

W roku bieżącym czasopismo popularno-naukowe „Przyroda i Technika" rozpoczyna piętnasty rok swego istnienia.

Ostatni numer zawiera artykuł dr. B. Śliżyńskieego, p. t. „Widzimy atomy życia" oraz artykuły o auksynach czyli ciałach, regulujących wzrost roślin; o motoryzacji pociągów; o najnowszych zdobyczach w dziedzinie telewizji i t. d., w sumie zeszyt ten zawiera 6 artykułów oryginalnych, liczne notatki zgrupowane w 6-u działach, kalendarzyk astronomiczny z mapką nieba, przebieg pogody z ubiegłego miesiąca, bogatą bibljografję książek i czasopism oraz kącik rozrywek umysłowych.

Warunki prenumeraty:

Cena prenumeraty rocznej Dziennika Urzędowego Kur. O. S. Lw. wynosi 6 złotych, która może być uregulowana w 4 ratach kwartalnych. Cena numeru pojedyńczego wynosi 60 groszy. Prenumeratę wpłacać należy wyłącznie na Konto czekowe P. K. O. Nr. 504.090. — Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego — Administracja Dziennika Urzędowego we Lwowie.

Cena ogłoszeń; Cała strona 120 zł., pół strony 65 zł., ćwierć strony 35 zł.

Adres Redakcji i Administracji:

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego we Lwowie, ul. Karmelicka l. 4,

„Drukarnia Polska" Lwów, Krasickich 18 a. — Tel. 229-19.